

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИМИТЪР КОСТОВ
ПОДУПРАВИТЕЛ

УКАЗАНИЯ

за предоставяне на информация
за статистиката на платежния баланс

N.º P122-2030 / 29. 12. 2009

Декември 2009 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Общи положения.....	3
II.	Платежен баланс и международна инвестиционна позиция	4
II.1.	Платежен баланс	4
II.2.	Международна инвестиционна позиция	4
III.	Задължения за отчитане.....	5
III.1.	За сделки, които подлежат на вписване в регистрите по чл. 7, ал. 1 от Валутния закон и чл. 2 от Наредба № 27 на БНБ.....	5
III.2.	За сделки, които подлежат на деклариране по чл. 7, ал. 5 от Валутния закон и чл. 6, ал. 1 от Наредба № 27 на БНБ	5
III.3.	За вземания и задължения на юридически лица и еднолични търговци по чл. 10, ал.1 от Валутния закон и чл. 9, ал. 1, т. 3 и 4 от Наредба № 27 на БНБ	6
III.4.	За вземания и задължения на физически лица по чл. 10, ал.2 от Валутния закон и чл. 12 от Наредба № 27 на БНБ	6
III.5.	По чл. 8 от Валутния закон и чл. 10а от Наредба 27 на БНБ	7
IV.	Изисквания за информацията	8
IV.1.	Периодичност и срокове за изпращане на информацията.....	8
IV.2.	Начини за предоставяне на информацията	8
IV.3.	Предоставяне на информация за промени, допълнения и ревизии.....	9
V.	Указания за попълване на формите	10
VI.	Приложения	

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящите методологически указания се издават на основание § 5 от Преходните и заключителни разпоредби и чл. 15, ал. 1 на Наредба № 27 статистиката на платежния баланс и влизат в сила от 01.01.2010 година. Те уреждат задълженията на местните лица по предоставяне на информация за нуждите на статистиките на платежния баланс и на международната инвестиционна позиция.

За отчетните периоди на 2009 г. се представят формите, съгласно изискванията на действащата до 31.12. 2009 г. Наредба № 27 на БНБ за статистиката на платежния баланс.

Българската народна банка съставя платежния баланс и води паричната и лихвената статистика, както и статистиката на финансовите сметки на страната, на основание чл. 42 от Закона за Българската народна банка¹. Събирането, предоставянето и отчитането на информация за нуждите на статистиката на платежния баланс в Република България се регламентира в чл. 7, чл. 8 и чл.10 от Валутния закон и в Наредба № 27 на БНБ за статистиката на платежния баланс (*Обн. ДВ. бр.69 от 5 Август 2003г., изм. ДВ. бр.111 от 22 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.7 от 23 Януари 2007г., изм. ДВ. бр. 102 от 22 Декември 2009г.*).

Получената информация се обработва от дирекция "Статистика" при запазване на нейната конфиденциалност. Българската народна банка може да публикува и да предоставя на други лица и институции само обобщени данни в съответствие с чл. 4, ал. 2 от Закона за БНБ и чл. 7, ал. 10 от Валутния закон. Съгласно чл. 25, ал. 1 от Закона за статистиката, индивидуални данни, получени за целите на статистически изследвания, не могат да се ползват като доказателства пред органите на изпълнителната и съдебната власт.

При възникване на въпроси по настоящите методологически указания, можете да се обадите на тел. 9145 1439 или 9145 1964, или да използвате електронна поща bored@bnb.org.

---

¹ Обн. ДВ, бр. 46 от 10.06.1997 г., доп., бр. 49 и 153 от 1998 г., изм. и доп., бр. 20 и 54 от 1999 г., изм., бр. 109 от 2001 г., изм. и доп., бр. 45 от 2002 г., бр. 10 и 39 от 2005 г., бр.37 и 59 от 2006 г., бр. 59 от 2006 г., в сила от 1 януари 2007 г.; изм. бр. 108 от 2006 г., бр. 52 и 59 от 2007 г.

II. ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС И МЕЖДУНАРОДНА ИНВЕСТИЦИОННА ПОЗИЦИЯ

II.1. Платежен баланс

Платежният баланс представлява статистическо представяне на операциите между българската икономика и останалия свят и изменението на нейните активи и пасиви. Балансът се състои от система от сметки, в която се отразяват извършените за определен период от време операции между местни и чуждестранни лица. Текущите приходи и текущите разходи се отразяват в текущата сметка на платежния баланс, докато измененията в чуждестранните активи и пасиви се отразяват в капиталовата сметка и финансовата сметка.

II.2. Международна инвестиционна позиция

Международната инвестиционна позиция (МИП) представлява статистически отчет за пазарната стойност на финансовите активи и пасиви на националната икономика към чужбина, определена към даден момент (края на отчетния период). МИП се съставя и публикува тримесечно. Методологията за нейното отчитане е тясно свързана с тази на платежния баланс. Финансовата сметка на платежния баланс представя трансакциите (потоци) на една икономика (свързани с външните ѝ финансови активи и пасиви), които се отразяват върху размера на притежаваните външни финансови активи и пасиви, отчитани в МИП.

При съставянето на платежния баланс и международната инвестиционна позиция Българската народна банка се ръководи от основополагащите международни стандарти и нормативни документи в тази област: „Ръководството по платежен баланс“¹ на Международния валутен фонд, Регламент 184/2005 на Европейския парламент и Съвета² от 12 януари 2005 г. за статистиката на общността по отношение на платежния баланс, международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции и Ръководните правила на Европейската централна банка (ЕЦБ) за изискванията на Европейската централна банка в областта на статистиката на платежния баланс, международната инвестиционна позиция и рамката за международните резерви³.

---

¹ Manual on Balance of Payment of International Monetary Fund, 5th edition.

² Regulation (EC)) No 184/2005 of the European Parliament and of the Council of 12 January 2005 on Community statistics concerning balance of payments, international trade in services and foreign direct investment

³ Guideline of The European Central Bank on the Statistical Reporting Requirements of The European Central Bank in the Field of Balance of Payments Statistics, The International Reserves Template and International Investment Position Statistics (ECB/2004/15)

III. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ОТЧИТАНЕ

Лицата, които подлежат на отчет в съответствие с настоящите указания, са местните физически и юридически лица и еднолични търговци. В *Приложение 1* е представена матрица на дължимите отчети от местните лица. Отчитането се извършва с месечна, тримесечна или годишна периодичност, посредством отчетни форми по образци, утвърдени от Подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банково”.

III.1. За сделки, които подлежат на вписване в регистрите по чл. 7, ал. 1 от Валутния закон и чл. 2 от Наредба № 27 на БНБ

III.1.1. Лице, извършващо плащане и превод на стойност, равна на или надвишаваща 100 000 лв., за които се води регистър по чл. 7, ал. 1 от Валутния закон, представя на търговската банка-посредник, съответно на БНБ, статистическа форма по образец.

Статистическата форма се представя пред съответната банка-посредник или съответно пред БНБ, когато плащането се извършва чрез нея, както следва:

1. при преводи и плащания към чужбина и при преводи и плащания между местни и чуждестранни лица в страната - в момента на нареждане на превода или плащането;
2. при постъпления от чужбина - в 30-дневен срок от получаване на уведомление от търговската банка за постъпване на превода по сметката на лицето.

БНБ и банките водят регистър на тези плащания, като банките изпращат информацията от него на БНБ два пъти месечно съгласно изисквания, определени в ***Инструкция за събиране и обработка на информация от банките за статистиката на платежния баланс.***

III.1.2. Нотариусите, съответно съдиите по вписванията, предоставят месечна информация за сделки с недвижими имоти между местни и чуждестранни лица, чрез статистическа форма по образец ***СПБ-Н.***

III.1.3. Министерствата и държавните агенции и Централен депозитар АД предоставят на БНБ месечна информация за статистиката на платежния баланс по ред, съгласуван със съответната институция.

III.2. За сделки, които подлежат на деклариране по чл. 7, ал. 5 от Валутния закон и чл. 6, ал. 1 от Наредба № 27 на БНБ

Всяко местно юридическо лице или едноличен търговец, сключило сделка по чл. 7, ал. 5 от Валутния закон, има задължение да я декларира пред БНБ в срок до 15 работни дни след сключване на сделката, както следва:

III.2.1. За **сделки по предоставяне или получаване на финансови кредити в размер, равен на или по-голям от левовата равностойност на 50 000 лв.**, декларирането се извършва чрез попълване на декларация по образец ***СПБ-1.***

Лицата, декларирали този тип сделки, с изключение на емитираните облигационни заеми в чужбина, подават тримесечни отчетни форми по образец ***СПБ-4 (Б-7 за банките)*** до момента на приключване на кредита.

Лицата, декларирали **предоставяне или получаване на финансови кредити в размер, по-малък от левовата равностойност на 50 000 лв.**, съгласно действащата до 31 декември 2009 г. Наредба № 27 на БНБ за статистиката на платежния баланс (*Обн. ДВ. бр.69 от 5 Август 2003г., изм. ДВ. бр.111 от 22 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.7 от 23 Януари 2007г.*) представят на БНБ форма **СПБ-4**, веднъж годишно, в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната година, до момента на приключване на

кредита. В случай, че размерът на деклариран преди 31 декември 2009 г. финансов кредит бъде увеличен и достигне до или над левовата равностойност на 50 000 лв., той следва да бъде отчетан тримесечно чрез отчетни форми по образец **СПБ-4** до момента на приключване на кредита.

Лицата, декларирали **получаване на финансови кредити чрез емисия на облигационен заем в чужбина**, подават еднократен отчет **СПБ-9А**, както и месечни отчетни форми по образец **СПБ-9Б** до момента на приключване на облигационния заем.

III.2.2. При **предоставяне на финансови кредити чрез откриване на сметка в чужбина**, декларирането се извършва чрез попълване на декларация по образец **СПБ-2**.

Лицата, декларирали **предоставяне на финансови кредити чрез откриване на банкова сметка в чужбина**, подават тримесечни отчетни форми по образец **СПБ-5** до момента на закриване на сметката.

Лицата, декларирали **предоставяне на финансови кредити чрез откриване на сметка при инвестиционен посредник в чужбина**, подават тримесечни отчетни форми по образец **СПБ-10** до момента на закриване на сметката.

III.2.3. При **извършване на първоначална пряка инвестиция в чужбина**, декларирането се извършва чрез попълване на декларация по образец **СПБ-3**.

Лицата, декларирали **извършване на първоначална пряка инвестиция в чужбина**, подават тримесечни отчетни форми по образец **СПБ-7** до момента на прекратяване на инвестицията.

III.3. За вземания и задължения на юридически лица и еднолични търговци по чл. 10, ал.1 от Валутния закон и чл. 9, ал. 1, т. 3 и 4 от Наредба № 27 на БНБ

Местните юридически лица и еднолични търговци отчетат тримесечно със статистически форми пред БНБ:

III.3.1. Вземанията си от чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити, ако общата сума на вземанията към началото или към края на отчетното тримесечие е равна на или надвишава левовата равностойност на 50 000 лв., чрез отчетни форми по образец **СПБ-6А**.

III.3.2. Задълженията си към чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити, ако общата сума на задълженията към началото или към края на отчетното тримесечие е равна на или надвишава левовата равностойност на 50 000 лв., чрез отчетни форми по образец **СПБ-6Б**.

III.4. За вземания и задължения на физически лица по чл. 10, ал.2 от Валутния закон и чл. 12 от Наредба № 27 на БНБ

Местните физически лица отчетат веднъж годишно със статистическа форма по образец **СПБ-8** пред БНБ вземанията си от и задълженията си към чуждестранни лица по финансови кредити, включително и по предоставени финансови кредити чрез откриване на банкови сметки в чужбина, ако:

III.4.1. сумата на всички вземания по финансови кредити, включително остатъци по банкови сметки в чужбина, и/или

III.4.2. сумата на всички задължения по финансови кредити е равна на или надвишава левовата равностойност на 50 000 лв. към 31 декември на предходната година.

III.5. По чл. 8 от Валутния закон и чл. 10а от Наредба № 27 на БНБ

В съответствие с чл. 8 от Валутния закон и чл. 10а от Наредба № 27 на БНБ за статистиката на платежния баланс, БНБ може да изисква от всяко лице информация, която е от значение за платежния баланс на страната, и съответно всяко лице е длъжно да предостави на БНБ тази информация, при спазване на изискванията за нейното съдържание. БНБ определя лицата, които попадат в обхвата на съответното проучване, и ги информира писмено за това.

Българската народна банка извършва следните регулярни проучвания с цел събиране на допълнителна статистическа информация:

III.5.1. Проучване на операциите между местни и чуждестранни лица, свързани с услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания

В обхвата на това проучване могат да попаднат местни юридически лица и еднолични търговци. Лицата, уведомени писмено от БНБ, че попадат в обхвата на това проучване, подават тримесечни отчетни форми по образец **СПБ-11**.

III.5.2. Проучване на преките чуждестранни инвестиции в България

В обхвата на това проучване могат да попаднат местни юридически лица с чуждестранно участие в капитала. Лицата, уведомени писмено от БНБ, че попадат в обхвата на това проучване, подават тримесечни отчетни форми по образец **СПБ-12**.

III.5.3. Проучване на структурата и дейността на предприятията извън Европейския съюз, контролирани от български предприятия.

В обхвата на проучването попадат всички местни юридически лица и еднолични търговци, декларирали пред БНБ инвестиция в предприятие със седалище в държава извън Европейския съюз и които притежават контролно участие в него. Местните юридически лица и еднолични търговци подават годишна отчетна форма по образец **СПБ-13** за съответната календарна година.

III.5.4. Проучване на портфейлните инвестиции

В обхвата на това проучване могат да попаднат местни юридически лица, принадлежащи към сектор S12 от Класификатора на институционалните единици – Финансови предприятия. Лицата, уведомени писмено от БНБ, че попадат в обхвата на това проучване, подават месечни отчетни форми по образец форма **ДЦК**.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИНФОРМАЦИЯТА

IV.1. Периодичност и срокове за изпращане на информацията

Всяко местно юридическо лице или едноличен търговец, сключило сделка по чл. 7, ал. 5 от Валутния закон, подава декларация (**СПБ-1** (придружена от отчетна форма **СПБ-9А** при емисия на облигационен заем в чужбина); **СПБ-2**; **СПБ-3**) пред БНБ в срок до 15 работни дни след сключване на сделката.

За целите на настоящата статистика БНБ събира месечни, тримесечни и годишни данни (вж. Приложение 1).

IV.1.1. Месечна отчетност

Срокът за предоставяне на месечните данни чрез отчетни форми **СПБ-9Б**, **СПБ-10** и **СПБ-Н** е до 15-о число на месеца, следващ отчетния месец.

IV.1.2. Тримесечна отчетност

Срокът за предоставяне на тримесечните данни чрез отчетни форми **СПБ-4**, **СПБ-5**, **СПБ-6А**, **СПБ-6Б**, **СПБ-7**, **СПБ-1**, **СПБ-12** и **Форма ДЦК** е до 15-о число на месеца, следващ края на отчетното тримесечие. Отчетите за четвъртото тримесечие на годината се представят на БНБ в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната година.

IV.1.3. Годишна отчетност

Срокът за предоставяне на годишните данни чрез отчетни форми **СПБ-4** е до 25 януари на годината, следваща отчетната година.

Срокът за предоставяне на годишните данни чрез отчетни форми **СПБ-8** е до 31 март на годината, следваща отчетната година.

Срокът за предоставяне на годишните данни чрез отчетни форми **СПБ-13** е до 30 юни на годината, следваща отчетната година. Срокът за предоставяне на отчетните форми за 2008 г. е 30 април 2010 г.

IV.2. Начини за предоставяне на информацията

Всички статистически декларации и отчетни форми, които подотчетните лица следва да предоставят в БНБ, са достъпни на интернет страницата на БНБ - www.bnb.bg, в раздел Статистика/Статистически форми и указания, като са представени според типа на отчетното лице.

Декларации-форми СПБ-1, СПБ-2 и СПБ-3 могат да бъдат представени на БНБ:

- на хартиен носител на място в БНБ или по пощата, на адрес София 1000, пл. "Княз Александър I" №1, за дирекция „Статистика“. Декларациите, предоставени на хартиен носител, следва да бъдат в два еднообразни екземпляра.

Всяка декларация, предоставена на хартиен носител, следва да е подписана лично от лицата, представляващи юридическото лице или едноличния търговец, или от упълномощени от тях лица.

Отчетни форми **СПБ-4, СПБ-5, СПБ-6А, СПБ-6Б, СПБ-7, СПБ-8, СПБ-9А, СПБ-9Б, СПБ-10, СПБ-11, СПБ-12, СПБ-13 и СПБ-Н** могат да бъдат представени на БНБ:

- на хартиен носител на място в БНБ или по пощата, на адрес София 1000, пл. "Княз Александър I" №1, за дирекция „Статистика“.
- чрез факс на номер (02) 980 24 25 и (02) 980 64 93.

Всяка отчетна форма, представена на хартиен носител, следва да е подписана лично от лицата, представляващи юридическото лице или едноличния търговец, или от упълномощени от тях лица.

- чрез електронно съобщение, съгласно **Указание на БНБ за изпращане на статистически форми чрез електронно съобщение**

От началото на м. април 2010 г. ще се приемат отчетни форми за първото тримесечие на 2010 г., изпратени чрез електронно съобщение. За целта, до края на м. януари 2010 г. на интернет страницата на БНБ - www.bnb.bg, ще бъдат публикувани образци на отчетните форми, предназначени за изпращане по електронен път, както и **Указание на БНБ за изпращане на статистически форми чрез електронно съобщение**.

Отчетните форми могат да бъдат изпращани чрез електронно съобщение на съответния адрес, посочен в *Приложение 1*.

IV.3. Предоставяне на информация за промени, допълнения и ревизии

III.6.1. Към декларираните сделки

Местните юридически лица и еднолични търговци уведомяват писмено БНБ при:

- закриване на декларираните сметки в чужбина;
- при прекратяване на декларирана пряка инвестиция в чужбина;
- при продажба на деклариран недвижим имот в чужбина;
- при настъпили промени в данните по вече декларирана сделка.

Уведомяването се извършва в срок до 15 работни дни от настъпилата промяна или от прекратяването на сделката чрез писмо (електронно съобщение) в свободен текст, като задължително се посочва регистрационният номер на сделката, предмет на промяната.

III.6.2. Към представените отчетни форми

При необходимост от промяна или корекция на вече представена пред БНБ отчетна форма, се подава нов коригиращ отчет, като това задължително се отбелязва на предвиденото за целта място в съответната отчетна форма.

V. УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМИТЕ

Всички статистически декларации, отчетни форми и указания към тях се публикуват на интернет страницата на БНБ - www.bnb.bg, в раздел Статистика/Статистически форми и указания, като са представени според типа на отчетното лице, както и се предоставят на хартиен носител на място в БНБ.

По-долу са представени някои общи дефиниции, последвани от всички образци на декларации и отчетни форми и указания за тяхното попълване.

Типове събирани данни

За целите на статистиката на платежния баланс и международната инвестиционна позиция, БНБ изисква от подотчетните лица следните типове данни: за **салда**, за **транзакции**, за **преоценки** и за **прекласификации**.

Данните за салда представят състояние към определен момент. В конкретния случай те представят сумите по отделните статии на международната инвестиционна позиция към края на отчетния период.

Данните за транзакции представят стойностния размер на сделките, сключени през отчетния период.

Данните за преоценки отразяват измененията в салдата по активи и пасиви, които се дължат на промени в цените или на валутно курсови разлики.

Данните за прекласификации представят промените, настъпили в стойността на активите и пасивите през отчетния период, които не се дължат на реални сделки.

Резидентност

Сумите по определени балансови пера се класифицират по резидентност и секторна принадлежност на насрещната страна.

Посочват се следните разбивки по резидентност:

- Резиденти (местни лица) – посочват се задължения към или вземания от местни лица;
- Нерезиденти (чуждестранни лица) – посочват се задължения към или вземания от чуждестранни лица;
- Некласифицирани – посочват се задължения към или вземания от лица, чиято резидентност не може да бъде определена, или когато не се изисква разбивка по резидентност.

При разграничението на лицата на *местни и чуждестранни*, следва да се спазва принципът за **център на икономическия интерес**. Икономически субект е с център на икономически интерес в една страна, когато извършва (или възнамерява да извършва) икономическа дейност в нея.

Съгласно § 1, т. 2 на Допълнителната разпоредба на Валутния закон **местно лице** е:

- а) физическо лице с постоянно пребиваване в страната;
- б) юридическо лице със седалище в страната;
- в) юридическо лице със седалище извън страната – за дейност в страната чрез регистриран клон;
- г) българските дипломатически, консулски, търговски и други представителства, членовете на тези представителства, техният персонал и обслужващите ги български

граждани, които пребивават в чужбина по поръчение на българската държава, дългосрочно командированите в чужбина военнослужещи на кадрова военна служба и граждански лица от Министерството на отбраната в мисии, щабове и органи на международни организации, както и членовете на техните семейства;

д) българските граждани, пребиваващи в чужбина с цел обучение, независимо от срока на пребиваване;

е) българските граждани, пребиваващи в чужбина с цел медицинско лечение, независимо от срока на пребиваване.

Съгласно § 1, т. 3 на Допълнителната разпоредба на Валутния закон, **чуждестранно лице** е всяко юридическо или физическо лице, което не отговаря на условията за местно лице, както и чуждестранните дипломатически, консулски, търговски и други представителства, международните организации, членовете на тези представителства и организации, техният персонал и обслужващите ги чуждестранни граждани и членовете на техните семейства, както и пребиваващите в Република България с цел обучение или медицинско лечение, независимо от срока на пребиваване.

Секторна класификация

Институционалните единици са групирани в институционални сектори съгласно ЕСС'95 на базата на тяхната основна дейност, като всяка една принадлежи само към един сектор. Секторите са описани в *Класификатор на институционалните единици* (вж. Приложение 2).

Географска класификация

Платежният баланс и международната инвестиционна позиция обхващат съответно трансакции и позиции на България към *останалия свят*. Останалият свят включва цялата икономическа територия извън България, чуждестранни юридически или физически лица, които извършват трансакции, имат вземания, задължения или други икономически връзки с резиденти. Включват се също така международни и наднационални организации. Държавите и институциите от останалия свят са групирани за целите на настоящите указания в *Класификатор на държавите и международните институции за целите на статистиката на платежния баланс* (вж. Приложение 3).

Валута на отчитане

Валутата, в която следва да бъде представяна съответната декларация или отчетна форма, е изрично посочена в указанията за нейното попълване, като за целта се използва *Класификатор на валутите по ISO 4217* (вж. Приложение 4).

Класификация по икономически дейности

За целите на настоящите указания се използва, където е необходимо, Класификацията на икономическите дейности (КИД-2008) по Регламент 1893/2006 на Европейския парламент и Съвета.

СТАТИСТИЧЕСКА ФОРМА

по чл. 3, ал.1 от Наредба № 27 на БНБ

(при извършване на плащания или преводи към чужбина, плащания или преводи между местни и чуждестранни лица в страната и при постъпления от чужбина на стойност, равна на или надвишаваща 100 000 лева)

1. Получаване/нареждане на плащане		2. Дата на получаване/нареждане		
Получаване ☐	Нареждане ☐	Дата:	<input type="text"/> <input type="text"/> ден	<input type="text"/> <input type="text"/> месец
		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> година		
3. Данни за наредителя на превода		☐ местно лице ☐ чуждестранно лице		
Име (наименование):				
ЕГН (номер по БУЛСТАТ/ЕИК) :		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>		
Адрес:				
Държава:		Код на държавата: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>		
4. Данни за получателя на превода		☐ местно лице ☐ чуждестранно лице		
Име (наименование):				
ЕГН (номер по БУЛСТАТ/ЕИК) :		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>		
Адрес:				
Държава:		Код на държавата: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>		
5. Основание за полученото/нареденото плащане				
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				
Код на операцията: <input type="text"/>		Номер на БНБ: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>		
6. Валута и стойност на полученото/нареденото плащане				
Валута	Код	Сума в оригинална валута	Равностойност в лева	
.....	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	.....	.....	
7. Служител, приел формата		Дата:		
.....		<input type="text"/> <input type="text"/> ден		
		<input type="text"/> <input type="text"/> месец		
		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> година		
Подпис на служителя:		Подпис на представилия формата:		

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ

на статистическа форма по чл. 3, ал. 1 от Наредба № 27 на БНБ

(при извършване на плащания или преводи към чужбина, плащания или преводи между местни и чуждестранни лица в страната и при постъпления от чужбина на стойност, равна на или надвишаваща 100 000 лева)

За всяко отделно плащане или превод към чужбина, плащане или превод между местно и чуждестранно лице в страната и при постъпление от чужбина на стойност, равна на или надвишаваща 100 000 лв., се попълва отделна форма.

Графа 1. Получаване или нареждане на плащане

Отбелязва се клетката, съответстваща на извършваната операция.

Графа 2. Дата на получаване/нареждане на плащането

Посочва се датата, на която се нарежда плащането, или датата, на която е получено плащането.

Графа 3. Данни за наредителя на превода

Отбелязва се дали наредителят е местно или чуждестранно лице.

За местни юридически лица или еднолични търговци се попълват точното наименование, адрес и регистрационен номер по БУЛСТАТ/ЕИК, а за местните физически лица - трите имена, адрес и ЕГН.

За чуждестранни лица се попълва точното наименование на юридическото лице или имената на физическото лице.

Задължително се посочва държавата, от която се нарежда преводът. Кодът на държавата се попълва от местната банка, посредник по операцията.

Графа 4. Данни за получателя на превода

Отбелязва се дали получателят е местно или чуждестранно лице.

За местни юридически лица или еднолични търговци се попълват точното наименование, адрес и регистрационен номер по БУЛСТАТ/ЕИК, а за местните физически лица - трите имена, адрес и ЕГН.

За чуждестранни лица се попълва точното наименование на юридическото лице или имената на физическото лице

Задължително се посочва държавата, в която се получава преводът. Кодът на държавата се попълва от местната банка, посредник по операцията.

Графа 5. Основание на полученото/нареденото плащане

Посочва се основание на полученото/нареденото плащане. В случаите, когато получаването/нареждането е свързано с финансов кредит между местно юридическо лице или едноличен търговец и чуждестранно лице, включително и чрез откриване на банкова сметка в чужбина, както и с пряка инвестиция на местно юридическо лице или едноличен търговец в чужбина, се вписва номер на БНБ, определен при декларирането на сделката. Кодът на операцията се попълва от банката, посредник по операцията.

Графа 6. Валута на полученото/нареденото плащане

Посочват се валутата и точната сума на получаването/ нареждането в съответната валута. Кодът на валутата се попълва от банката, посредник по операцията. Попълва се и равностойността на полученото/нареденото плащане в български левове, преизчислена по курса на БНБ за деня на извършване на операцията.

Графа 7. Служител, приел формата

Посочва се името на служителя, приел формата и попълнил съответните кодове. Служителят полага своя подпис. Попълва се датата на подаване на формата. Формата се подписва от подателя.

Форма СПБ-Н

Справка от регистъра на сделките с недвижими имоти между местни и чуждестранни лица

(по чл. 2, ал. 1, т. 8 от Наредба № 27 на БНБ)

за месец на година

1. Продажба на недвижим имот от местно лице на чуждестранно лице

Държава на чуждестранното лице	Цена на придобиване на имота		Обслужваща банка по сделката
	Валута (буквен код по ISO)	Стойност (в хиляди ед.)	

2. Продажба на недвижим имот от чуждестранно лице на местно лице

Държава на чуждестранното лице	Цена на придобиване на имота		Обслужваща банка по сделката
	Валута (буквен код по ISO)	Стойност (в хиляди ед.)	

3. Безвъзмездно прехвърляне на недвижим имот от местно лице на чуждестранно лице

Държава на чуждестранното лице	Данъчна оценка на имота (в хиляди лв.)

4. Безвъзмездно прехвърляне на недвижим имот от чуждестранно лице на местно лице

Държава на чуждестранното лице	Данъчна оценка на имота (в хиляди лв.)

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

НОТАРИУС/СЪДИЯ ПО ВПИСВАНИЯТА:

Име и фамилия:	
Номер:	
Адрес:	
Телефон/Факс:	
Електронна поща:	
Дата:	Подпис и печат:

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, пл. "Княз Александър I" № 1, София 1000, www.bnb.bg
дирекция "Статистика", отдел "Платежен баланс и външен дълг", тел. (02) 9145 1237 (1964), факс (02) 980 2425 (6493)

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-Н

Справка от регистрите на сделките с недвижим имоти между местни чуждестранни лица, водени от нотариусите и съдиите по вписванията

Съгласно разпоредбите на чл. 7, ал. 1, т. 5 от Валутния закон и чл. 2, ал. 1, т. 8 от Наредба № 27 на БНБ за статистиката на платежния баланс нотариусите и съдиите по вписванията водят регистри за всяка сделка с недвижим имот между местно и чуждестранно лице.

Данните се предоставят на БНБ чрез **форма СПБ-Н** “Справка от регистъра на сделките с недвижими имоти между местни и чуждестранни лица по чл. 2, ал. 1, т. 8 от Наредба № 27 на БНБ”.

Нотариусите и съдиите по вписванията предоставят справката в случаите, когато през отчетния месец има регистрирани сделки.

Отчетен период

Отчетният период е месец.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния вид.

Срок за представяне на отчета

Отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетното тримесечие, в случаите, когато през отчетния месец има регистрирани сделки.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Държава – посочва се държавата на седалище/местоживеене на чуждестранното лице.

Валута - се посочва буквеният код по ISO 4217 на оригиналната валута в която е сключена сделката.

Стойност на сделката – посочва се стойността на сделката в хиляди единици оригинална валута.

Посочва се името и номера на нотариуса/съдията по вписванията, предоставил формата. Полага се подпис и печат.

ДЕКЛАРАЦИЯ - ФОРМА СПБ-1

образец по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Наредба № 27 на БНБ

(за сделки по предоставяне или получаване на финансови кредити в размер, равен на или по-голям от левовата равностойност на 50 000 лева)

Номер на БНБ

Печат

Подпис:

ФИНАНСОВИЯТ КРЕДИТ Е ПРЕДОСТАВЕН:

1. От местно лице на чуждестранно лице

2. От чуждестранно лице на местно лице

1. МЕСТНО ЛИЦЕ КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ/КРЕДИТОДАТЕЛ:

1.1. Наименование:

1.2. Номер по БУЛСТАТ/ЕИК:

1.3. Седалище:

1.4. Адрес на управление:

1.5. Телефон:

1.6. Факс:

1.7. Електронна поща:

1.8. Обслужваща банка(и):

2. ВИД КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ/КРЕДИТОДАТЕЛ (МЕСТНО ЛИЦЕ):

2.1. Местни органи на управление

2.2. Юридическо лице с повече от 50 % държавно/общинско участие

2.2.1. Юридическо лице без чуждестранно участие

2.2.2. Юридическо лице с чуждестранно участие над 10% от капитала

2.2.3. Юридическо лице с чуждестранно участие под 10% от капитала

2.3. Юридическо лице с повече от 50 % частно

2.3.1. Юридическо лице без чуждестранно участие

2.3.2. Юридическо лице с чуждестранно участие над 10% от капитала

2.3.3. Юридическо лице с чуждестранно участие под 10% от капитала

2.4. Едноличен търговец

3. ВИД НА КРЕДИТА:

3.1. Финансов заем

3.2. Финансов лизинг

3.3. Революиращ кредит (кредитна линия)

3.4. Допълнителни парични вноски по чл. 134 от Търговския закон

3.5. Прехвърляне на вземания по финансов кредит №

3.6. Встъпване в дълг по финансов кредит

3.7. Облигационен заем (емисия на дългови ценни книжа в чужбина)

3.8. Друг вид кредит: .....

4. ЦЕЛ НА КРЕДИТА:

5. ЧУЖДЕСТРАННО ЛИЦЕ КРЕДИТОР/КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ:

5.1. Име (наименование):

5.2. Адрес:

5.3. Държава:

6. ВИД КРЕДИТОР/КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ (ЧУЖДЕСТРАННО ЛИЦЕ):

6.1. Централни и местни органи на управление

6.2. Международна организация

6.3. Банки или други финансови институции

6.4. Чуждестранно лице с 10% или над 10 % участие в капитала на местното лице

6.5. Чуждестранно лице, в чийто капитал местното лице има участие от 10% или над 10 %

6.6. Друг вид кредитор/кредитополучател

7. ДАННИ ЗА КРЕДИТА :

7.1. Дата на сключване на договора за кредит (дд.мм.гггг)

--	--	--	--	--	--	--	--

7.2. Крайна дата на валидност на договора за кредит (дд.мм.гггг)

--	--	--	--	--	--	--	--

7.3. Валута на кредита (буквен код по ISO 4217)

--	--	--

7.4. Размер на кредита

--

7.5. Схема на усвояване на кредита (по дати на траншове):

Траншове	Дата на получаване (дд.мм.гггг)	Размер
Първи транш		
Последен транш		
Общ брой траншове		

7.6. Код на емисията (за облигационен заем) - ISIN и др.

--

8. ПОГАШЕНИЕТО НА ГЛАВНИЦАТА СЕ ИЗВЪРШВА :

8.1. На равни части

8.2. Ануитетни вноски

8.3. Наведнъж

8.4. При поискване от страна на кредитора

8.5. Друга схема

9. НАЧИН ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЛИХВЕНИТЕ ПЛАЩАНИЯ :

9.1. Безлихвен кредит

9.2. Фиксиран лихвен процент

9.2.1. Ставка на фиксирания лихвен процент

--

9.3. Плаващ лихвен процент

9.3.1. База на лихвения процент

--

9.3.2. Надбавка

--

9.4. Друг

.....

10. ПРЕДСТОЯЩИ ПЛАЩАНИЯ ПО КРЕДИТА (ДО ПЪЛНОТО МУ ПОГАСЯВАНЕ):

	Главница		Лихва
	дата (дд.мм.гггг)	размер	дата (дд.мм.гггг)
Първо плащане			
Последно плащане			
Брой плащания за една година			

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

ДЕКЛАРАТОР:

Име и фамилия:

Телефон:

Факс:

Дата:

Подпис и печат:

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, пл. "Княз Александър I" № 1, София 1000, www.bnb.bg
дирекция "Статистика", отдел "Платежен баланс и външен дълг", тел. (02) 9145 1968 (1077), факс (02) 980 2425 (6493)

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ДЕКЛАРАЦИЯ - ФОРМА СПБ-1

за сделки по предоставяне или получаване на финансови кредити в размер, равен на или по-голям от левовата равностойност на 50 000 лева
(по образец към чл. 6, ал. 1, т. 1)

НОМЕР НА БНБ: Определя се служебно от Българска народна банка при декларирането на кредита.

Посочва се дали финансовият кредит е предоставен от местното лице на чуждестранно лице или е предоставен от чуждестранно лице на местното лице, като се отбелязва (с X) съответното поле.

1. МЕСТНО ЛИЦЕ КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ/КРЕДИТОДАТЕЛ: Попълва се наименованието на юридическото лице или едноличния търговец, което е получило, съответно предоставило финансовия кредит, номер по "БУЛСТАТ"/ЕИК, седалище, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща. Обслужваща(и) банка(и) е банката (банките), чрез която се извършват операциите, свързани с този кредит.

2. ВИД КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ/КРЕДИТОДАТЕЛ (МЕСТНО ЛИЦЕ): Отбелязва се полето, което отговаря на вида кредитополучател, съответно кредитодател, както следва:

2.1. Попълва се само когато погасяването на кредита е за сметка на съответния местен орган на управление.

2.2.1. Попълва се, ако в капитала на лицето няма чуждестранно участие.

2.2.2. Попълва се, ако поне едно чуждестранно лице има участие в капитала на юридическото лице в размер на 10 % или над 10 % от него. Ако има няколко чуждестранни лица, чието индивидуално участие е под 10 %, но сумарно е над 10 %, следва да се посочи клетка 2.2.3.

2.2.3. Попълва се, ако в капитала на юридическото лице има чуждестранно участие, при което всяко от чуждестранните лица притежава под 10 % от дяловия капитал.

2.3.1. Попълва се, ако в капитала на лицето няма чуждестранно участие.

2.3.2. Попълва се, ако поне едно чуждестранно лице има участие в капитала на юридическото лице в размер на 10 % или над 10 % от него. Ако има няколко чуждестранни лица, чието индивидуално участие е под 10 %, но сумарно е над 10 %, следва да се посочи клетка 2.3.3.

2.3.3. Попълва се, ако в капитала на юридическото лице има чуждестранно участие, при което всяко от чуждестранните лица притежава под 10 % от дяловия капитал.

2.4. Попълва се, ако лицето е едноличен търговец.

3. ВИД НА КРЕДИТА: Отбелязва се полето, отговарящо на вида на получения, съответно предоставения кредит. Ако кредитът е класифициран в т. 3. 8 "Друг вид кредит", се прави кратко описание на кредита (синдикиран кредит, депозит на свободни средства и др.). Ако сделката е за прехвърляне на вземания по вече деклариран в БНБ финансов кредит, се посочва номерът, даден при декларирането му.

4. ЦЕЛ НА КРЕДИТА: Прави се кратко описание на целта на кредита, напр. финансиране на инвестиционен проект, кредит за оборотни средства, закупуване на недвижим имот, кредит за закупуване на ценни книжа и др.

5. ЧУЖДЕСТРАННО ЛИЦЕ КРЕДИТОР/КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ: Посочва се името на чуждестранното лице - кредитор, съответно кредитополучател, адрес и държава.

6. ВИД КРЕДИТОР/КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ (ЧУЖДЕСТРАННО ЛИЦЕ): Отбелязва се полето, отговарящо на вида чуждестранно лице - кредитор, съответно кредитополучател.

6.1. Тази категория включва кредити от чуждестранни централни и местни органи на управление, както и от държавни организации.

6.2. В тази категория се включват заеми от Световната банка, Европейската инвестиционна банка, Европейската банка за възстановяване и развитие, Европейския съюз, официални междуправителствени организации и други.

6.3. Тук се включват заеми от чуждестранни търговски банки, както и от небанкови финансови институции (финансови, застрахователни компании и други).

6.4. В тази категория се включват кредитите, предоставени от или на чуждестранно лице, което има поне 10% участие в капитала на местното лице.

6.5. В тази категория се включват кредитите, предоставени от или на чуждестранно лице, в капитала на което местното лице има участие от 10% или над 10%.

6.6. В тази категория се включват кредитите, предоставени на, съответно получени от чуждестранни лица, които не попадат в посочените по-горе категории.

7. ДАННИ ЗА КРЕДИТА:

7.3. Посочва се буквеният код по ISO 4217 на валутата на кредита, съгласно договора за кредит. В случай че договореният размер на кредита е определен в повече от една валута, деклараторът определя една от тези валути като основна и размерът на кредита се преизчислява в така определената основна валута. Определената основна валута се посочва като валута на кредита.

7.5. Посочват се датите и размерът на първия и последния транш, както и общият брой траншове. Между тях се посочват датите и размерът на междинните траншове. В случай че траншовете са повече от предвидените във формата полета или кредитът се усвоява по специална схема, се прилага отделно схемата на усвояване на кредита. Ако отделните траншове от кредита се получават във валута, различна от валутата на кредита по т. 7.3, то те се преизчисляват и посочват в основната валута на кредита.

7.6. При облигационен заем се посочва кодът (ISIN) на емитираните дългови ценни книжа на чужди пазари. За всяка отделна емисия се попълва отделна декларация Форма СПБ-1.

8. ПОГАШЕНИЕ НА ГЛАВНИЦАТА: Отбелязва се начинът, по който се извършва погашението на главницата. При схема на издължаване на кредита с предварително определена равна вноска, включваща части от главницата и съответната лихва, се посочва т. 8.2. "Анютетни вноски". В случаите, когато няма конкретен погасителен план (плащането на главници се извършва при уведомление от страна на кредитора), се отбелязва клетка 8.4. В случаите, когато схемата на изплащане на главниците не може да бъде описана в т. 8.1 до 8.4, се посочва т. 8.5 "Друга схема", като схемата следва да бъде приложена към Форма СПБ-1.

9. НАЧИН НА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЛИХВЕНИТЕ ПЛАЩАНИЯ: Отбелязва се полето, отговарящо на начина, по който се определят лихвените плащания.

9.3.1. База на лихвения процент - посочва се определеният базов лихвен процент.

9.3.2. Надбавка - посочва се процентът, с който се завишава определената по т. 9.3.1 база.

10. ПРЕДСТОЯЩИ ПЛАЩАНИЯ ПО КРЕДИТА: Посочват се датата и размерът на предстоящите плащания на главницата и датата на лихвените плащания до пълното погасяване на кредита, както и броят на плащанията за една календарна година. Предстоящите плащания се определят и посочват във валутата на заема по т. 7.3.

ДЕКЛАРАТОР: Декларацията се подписва и печатва от законния или упълномощен представител на местното лице. Посочват се името и фамилията на декларатора, телефон, факс, и датата на съставяне на декларацията.

ДЕКЛАРАЦИЯ - ФОРМА СПБ-2

образец по чл. 6, ал. 1, т. 2 от Наредба № 27 на БНБ
(при предоставяне на финансови кредити чрез откриване на сметка в чужбина)

Номер на БНБ
Печат
Подпис:

1. МЕСТНО ЛИЦЕ - ТИТУЛЯР НА СМЕТКАТА:		
1.1. Наименование:		
1.2. Номер по БУЛСТАТ/ЕИК:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
1.3. Седалище:		
1.4. Адрес на управление:		
1.5. Телефон:	1.6. Факс:	1.7. Електронна поща:

2. ЧУЖДЕСТРАННО ЛИЦЕ, ПРИ КОЕТО Е ОТКРИТА СМЕТКАТА:	
2.1. Наименование:	
2.2. Адрес на управление:	
2.3. Държава на седалище:	
2.4. Тип на чуждестранното лице:	
3.4.1. Банка	☐
3.4.2. Инвестиционен посредник	☐

3. ДАННИ ЗА СМЕТКАТА :	
3.1. Срочна:	☐
3.2. Безсрочна:	☐
3.3. Дата на откриване на сметката (дд.мм.гггг):	<input type="text"/>
3.4. Валута на сметката (буквен код по ISO 4217):	<input type="text"/>
3.5. Салдо по сметката в момента на декларирането:	<input type="text"/>
3.6. Номер на сметката (IBAN и др.)	<input type="text"/>

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

ДЕКЛАРАТОР:		Подпис и печат:
Име и фамилия:		
Телефон:	Факс:	
Дата:		

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, пл. "Княз Александър I" № 1, София 1000, www.bnb.bg
дирекция "Статистика", отдел "Платежен баланс и външен дълг", тел. (02) 9145 1252 (1911), факс (02) 980 2425 (6493)

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ДЕКЛАРАЦИЯ - ФОРМА СПБ-2

при предоставяне на финансови кредити чрез откриване на банкова сметка в чужбина
и при инвестиционен посредник

(по образец към чл. 6, ал. 1, т. 2)

НОМЕР НА БНБ: Определя се служебно от Българска народна банка при декларирането на сметката.

1. МЕСТНО ЛИЦЕ - ТИТУЛЯР НА СМЕТКАТА: Посочват се наименованието, номерът по „БУЛСТАТ”/ЕИК, адрес, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице – титуляр на сметката.

2. ЧУЖДЕСТРАННО ЛИЦЕ, ПРИ КОЕТО Е ОТКРИТА СМЕТКАТА: Посочват се името, адрес, държава на чуждестранното лице, както и типа му – банка или инвестиционен посредник.

3. ДАННИ ЗА СМЕТКАТА : Основните параметри по сметката, съгласно договора за откриване – срочност, дата на откриване, буквен код на валутата (по ISO 4217), салдо в момента на декларирането, номер на сметката – IBAN или друг.

ДЕКЛАРАТОР: Декларацията се подписва и подпечатва от законния или упълномощен представител на местното лице. Посочват се името и фамилията на декларатора, длъжност, телефон, факс, и датата на съставяне на декларацията.

ДЕКЛАРАЦИЯ - ФОРМА СПБ-3

образец по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Наредба № 27 на БНБ

(при извършване на първоначална пряка инвестиция в чужбина)

Номер на БНБ
Печат
Подпис:

1. МЕСТНО ЛИЦЕ ИНВЕСТИТОР	
1.1. Наименование:	
1.2. Номер по БУЛСТАТ/ЕИК:	<input type="text"/>
1.3. Седалище:	
1.4. Адрес на управление:	
1.5. Телефон:	1.6. Факс:
	1.7. Електронна поща:
1.8. Участие на чуждестранни лица по смисъла на Валутния закон в капитала на местното лице:	<input type="text"/> %

2. ПЪРВОНАЧАЛНАТА ИНВЕСТИЦИЯ Е ЗА:							
2.1. Създаване на търговско дружество в чужбина:	☐						
2.1.1. Размер на учредителната вноса	<input type="text"/>						
2.1.2. Валута (буквен код по ISO 4217)	<input type="text"/>						
2.1.3. Дата (на превода)	<input type="text"/>						
2.2. Придобиване на 10% или повече от дяловия капитал или от правото на глас в търговско дружество в чужбина:	☐						
Стойност на придобитото участие по цена на придобиване:							
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Стойност</th> <th>Валута (буквен код по ISO 4217)</th> <th>Дата на плащане</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> </tbody> </table>	Стойност	Валута (буквен код по ISO 4217)	Дата на плащане	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Стойност	Валута (буквен код по ISO 4217)	Дата на плащане					
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>					
2.3. Придобиване на недвижим имот:	☐						
2.3.1. Стойност на имота по цена на придобиване:							
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Стойност</th> <th>Валута (буквен код по ISO 4217)</th> <th>Дата на плащане</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> </tbody> </table>	Стойност	Валута (буквен код по ISO 4217)	Дата на плащане	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Стойност	Валута (буквен код по ISO 4217)	Дата на плащане					
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>					
2.3.2. Държава	<input type="text"/>						

3. ЧУЖДЕСТРАННО ЛИЦЕ, В КОЕТО Е ИЗВЪРШЕНА ИНВЕСТИЦИЯТА:					
3.1. Наименование:					
3.2. Държава на седалище:					
3.3. Адрес на управление:					
3.4. Основна дейност:					
3.5. Капитал на чуждестранното дружество след извършване на инвестицията:					
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Размер</th> <th>Валута (буквен код по ISO 4217)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> </tbody> </table>	Размер	Валута (буквен код по ISO 4217)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Размер	Валута (буквен код по ISO 4217)				
<input type="text"/>	<input type="text"/>				
3.6. Тип на чуждестранното лице:					
3.6.1. Банка	☐				
3.6.2. Финансово предприятие	☐				
3.6.2. Нефинансово предприятие	☐				

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

ДЕКЛАРАТОР:		Подпис и печат:
Име и фамилия:		
Телефон:	Факс:	
Дата:		

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ДЕКЛАРАЦИЯ - ФОРМА СПБ-3

При извършване на първоначална пряка инвестиция в чужбина

(по образец към чл. 6, ал. 1, т. 3)

НОМЕР НА БНБ: Определя се служебно от Българска народна банка при декларирането първоначална пряка инвестиция в чужбина.

1. МЕСТНО ЛИЦЕ КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ/КРЕДИТОДАТЕЛ

Посочва се наименованието на юридическото лице или едноличния търговец, който е извършил пряка инвестиция в чужбина, номер по "БУЛСТАТ"/ЕИК, седалище, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща. Посочва се процента на участие на чуждестранни лица в капитала на местното лице към момента на сключване на сделката.

2. ПЪРВОНАЧАЛНА ИНВЕСТИЦИЯ В ЧУЖБИНА

Отбелязва се полето, което отговаря на съответния вид инвестиция както следва:

- 2.1. Създаване на ново търговско дружество в чужбина.
- 2.2. Придобиване на 10% или повече от дяловия капитал или от правото на глас в дружество в чужбина.
- 2.3. Придобиване на недвижим имот в чужбина.

3. ЧУЖДЕСТРАННО ЛИЦЕ, В КОЕТО Е ИЗВЪРШЕНА ИНВЕСТИЦИЯТА

Посочва се наименованието на чуждестранното лице в което е извършена инвестицията, държава на седалище, адрес на управление, основна дейност на предприятието. Посочва се размера на капитала на чуждестранното дружество след сделката. Отбелязва се полето, отговарящо на типа на чуждестранното лице – банка, финансово предприятие, нефинансово предприятие. Тази информация не се попълва когато инвестицията е в недвижим имот.

ДЕКЛАРАТОР

Декларацията се подписва и подпечатва от законния или упълномощен представител на местното лице. Посочват се името и фамилията на декларатора, телефон, факс, и датата на съставяне на декларацията.

Форма СПБ-4
Отчет за финансовите кредити между местни и чуждестранни лица

за

--	--	--	--

 тримесечие на година

I   II   III   IV

Тип на отчета: първоначален отчет   коригиращ отчет

МЕСТНО ЛИЦЕ		
Наименование		
Номер по БУЛСТАТ/ЕИК <input style="width: 200px;" type="text"/>		
Адрес на управление:		
Град/село:	Пощенски код:	
Кв./ж.к.	Улица:	№ вх./ап.
Телефон:	Факс:	
Електронна поща:		

ФИНАНСОВИЯТ КРЕДИТ Е ПРЕДОСТАВЕН:	
1. От местно лице на чуждестранно лице	<input style="width: 40px;" type="text"/>
2. От чуждестранно лице на местно лице	<input style="width: 40px;" type="text"/>
Номер на БНБ по декларация <input style="width: 150px;" type="text"/> от дата	
Валута на кредита (буквен код по ISO 4217) <input style="width: 60px;" type="text"/>	

КОД 01 - ОСТАТЪК ПО КРЕДИТА В НАЧАЛОТО НА ОТЧЕТНОТО ТРИМЕСЕЧИЕ			
---	--	--	--

Код	Размер във валутни единици, в т.ч.:	Просрочени главници	Просрочени лихви
01			

ОПЕРАЦИИ ПО КРЕДИТА ПРЕЗ ОТЧЕТНОТО ТРИМЕСЕЧИЕ			
--	--	--	--

Код*	Размер във валутни единици, в т.ч.:	Месец	Обслужваща банка

*Списъкът на кодовете на операциите по кредита е приложен в Указанията за попълване на отчета

КОД 16 - ОСТАТЪК ПО КРЕДИТА В КРАЯ НА ОТЧЕТНОТО ТРИМЕСЕЧИЕ			
---	--	--	--

Код 16 = (код 01 + код 02 + код 09 + код 10) - (код 03 + код 05 + код 11 + код 14 + код 15)

Код	Размер във валутни единици, в т.ч.:	Просрочени главници	Просрочени лихви
16			

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

СЪСТАВИЛ ОТЧЕТА:	
Име и фамилия:	Длъжност:
Телефон:	Факс:
Електронна поща:	Подпис и печат:
Дата:	

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-4

Отчет за финансовите кредити между местни и чуждестранни лица

(по образец към чл. 9, ал. 1, т. 1)

Обхват

Форма СПБ-4 се попълва от всички местни юридически лица и еднолични търговци, декларирани пред Българска народна банка сделки по финансови кредити между местни и чуждестранни лица, както и за сделки, регистрирани по силата на отменения чл. 4, ал. 2, т. 1 от Валутния закон, с изключение на облигационните заеми, които се отчитат с форми СПБ-9А и СПБ-9Б.

С една форма се отчитат текущите операции само по един кредит. При положение че лицето има повече от един кредит, всеки кредит се докладва с отделна форма.

Отчетен период

Отчетният период е тримесечие. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответното тримесечие за съответната година.

Форма СПБ-4 се изпраща до пълното погасяване на кредита за всеки отчетен период независимо дали има операции по кредита през отчетния период (получаване на суми, изплатени главници или лихви).

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет* за съответното тримесечие. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Съгласно чл. 11 на Наредба № 27 на БНБ отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетното тримесечие. Отчетът за четвъртото тримесечие на годината се представя в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Данни за местното лице

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице.

Данни за финансовия кредит

Посочва се номерът на БНБ, определен в декларация - форма СПБ-1 (или регистрационният номер на БНБ, издаден по реда на отменения чл. 4, ал. 2, т. 1 от Валутния закон). Задължително се посочва датата на издаването на номера на БНБ. Отчет без попълнен номер на БНБ се счита за невалиден.

Посочва се валутата на заема, определена в декларацията по чл. 6, ал. 1, т. 1. При положение че операциите са извършени във валута, различна от посочената валута на заема, те следва да се преизчислят във валутата на заема по курс към датата на съответната операция.

Код 01 Остатък по кредита в началото на отчетното тримесечие.

Остатък по кредита в началото на отчетното тримесечие е размерът на получените до момента траншове, от които са приспаднати (ако има) платените през предходни периоди главници и са прибавени просрочените през предходни периоди лихви (ако има). Отделно се

посочват натрупаните към момента просрочени главници и лихви (ако има такива). Остатъкът по кредита трябва да е равен на остатъка по кредита към края на предишния отчетен период (Код 16 от форма СПБ-4 за предходното отчетно тримесечие). Ако това условие не е изпълнено, се счита, че отчетът е неточно попълнен и е невалиден. При положение че в отчета за предходния период е допусната техническа грешка, към формата за отчетния период се прилага и коригирана форма СПБ-4 за преходния период.

Операции по кредита през отчетното тримесечие. Отчитат се само операции, извършени през отчетното тримесечие. Данните се посочват без натрупване от възникването на задължението. Стойностите се посочват в цели числа.

Код - посочва се кодът (съгласно списъка на кодовете), съответстващ на извършената операция.

Размер на операцията във валутни единици. Посочва се стойността на извършената операция във валутни единици във валутата на заема.

Обслужваща банка. Посочва се само името на банката в България, през която е извършена операцията по кредита (не се посочват клон или други данни за банката). Ако операцията е извършена през банка в чужбина, се записва "Банка в чужбина". Ако операцията не е извършена по банков път, се записва "Друг тип".

Лихвените операции през даден месец от отчетния период се докладват чрез еднократно записване по един от кодовете от 07 до 10, показващ последната извършена лихвена операция. Например - при начислени и платени (капитализирани) лихви се попълва само Код 07 Изплатени лихви (Код 09 Капитализирани лихви).

Код 16 Остатък по кредита в края на отчетното тримесечие.

Прилага се формулата $\text{Код 16} = (\text{код 01} + \text{код 02} + \text{код 09} + \text{код 10}) - (\text{код 03} + \text{код 05} + \text{код 11} + \text{код 14} + \text{код 15})$.

При положение че през периода е имало просрочени главници или лихви, те се натрупват към посочените в Код 01 Остатък по кредита в началото на отчетното тримесечие. Ако това условие не е изпълнено, се счита, че отчетът е неточно попълнен и е невалиден.

Списък на кодовете:

Код 01 Остатък по кредита в началото на отчетното тримесечие

Код 02 Получени (предоставени) суми по кредита.

Код 03 Изплатени (погасени) главници.

Код 04 Просрочия на главници. Просрочие на главници означава, че плащането на главницата е станало изискуемо през отчетния период, но не е било реално извършено, преоформено или отсрочено/разсрочено. Посочва се размерът на просрочените главници само през отчетния период.

Код 05 Плащания (получени погашения), свързани с просрочия на главници от минали периоди.

Код 06 Отсрочени/разсрочени главници. Отсрочване/разсрочване на главници означава, че дължимото плащане на главница през отчетния период е било предоговорено с кредитора за бъдещи периоди.

Код 07 Изплатени (получени) лихви.

Код 08 Начислени лихви.

Код 09 Капитализирани лихви.

Код 10 Просрочия на лихви. Просрочие на лихви означава, че плащането на лихвата е станало изискуемо през отчетния период, но не е било реално извършено.

Код 11 Плащания (погашения), свързани с просрочия на лихви от минали периоди.

Код 12 Плащания (погашения) по лихви, начислени през минали периоди.

Код 13 Отсрочени/разсрочени лихви. Отсрочване/разсрочване на лихви означава, че плащането на лихва, дължимо през отчетния период, е било предоговорено с кредитора за бъдещи периоди.

Код 14 Преоформяне на задължения (вземания) в участие в собствен капитал. Посочва се размерът на задълженията по кредита (главници и лихви), които през съответния период са преобразувани в участие в собствения капитал на длъжника срещу придобиване на дял от

страна на кредитора.

Код 15 Друго преоформяне на задължения (вземания). Посочва се размерът на задълженията по кредита (главници и лихви), които през съответния период са преоформени поради ликвидация, несъстоятелност, погасяване срещу прехвърляне на права, опрощаване и други). В колоната Обслужваща банка се записва причината за преоформянето. Прихващане срещу насрещни задължения (вземания) се записва по Код 03.

Код 16 Остатък по кредита в края на отчетното тримесечие

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Поставя се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-5

Отчет за движението по сметки в чуждестранни банки

(по образец към чл. 9, ал. 1, т. 2)

Обхват

Форма СПБ-5 се попълва от всички местни юридически лица и еднолични търговци, декларирали пред Българска народна банка сделки по предоставени финансови кредити на чуждестранни лица под формата на сметки в чуждестранни банки. С една форма се отчитат операции само по една сметка.

Отчетен период

Отчетният период е тримесечие. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответното тримесечие за съответната година.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет* за съответното тримесечие. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Съгласно чл. 11 на Наредба № 27 на БНБ отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетното тримесечие. Отчетът за четвъртото тримесечие на годината се представя в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Данни за местното лице

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице.

Сметка в чужбина

Посочва се номерът на БНБ, определен в декларация - форма СПБ-2, посочва се и датата на издаването на номера на БНБ. Отчет без попълнен номер на БНБ се счита за невалиден. В полето „Валута” се посочва буквеният код по ISO 4217 на валутата, в която е открита сметката.

Салда и движения по сметката

Салдата и движенията по сметката се посочват за всеки един от месеците от отчетното тримесечие (например януари се посочва като 01). Всички суми се посочват във валутни единици, във валутата на сметката.

Посочва се салдото по сметката в началото на месеца, което трябва да е равно на това от края на предходния месец.

Посочват се сумарно постъпленията и плащанията от/към местни лица (включително и към/от сметки на местни лица в чужбина), както и постъпленията и плащанията към чуждестранни лица. По посочената формула се формира салдо в края на отчетния месец.

За всяко постъпление или плащане от/към чуждестранни лица се попълват допълнително *Таблица 1* и *Таблица 2*, като се посочва кодът, съответстващ на икономическия

характер на трансакцията (съгласно Кодове и класификация на постъпленията и плащанията), както и нейният размер. Кодовете и класификацията на постъпленията и плащанията се определят от БНБ.

Ако през месеца има няколко плащания, съответно постъпления, които имат един и същ икономически характер (един и същ код), те се записват на един ред (сумират се всички плащания или постъпления по съответния код). Сумите на всички плащания и постъпления трябва да съответстват на общите суми, посочени в по-горната част на формата.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Поставя се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

Кодове и класификация на постъпленията и плащанията

Постъпления от чуждестранни лица:

0100 Стоки – отчитат се постъпленията от износ на стоки. Постъпленията по получени акредитиви се отчитат при усвояване на акредитива.

0200 Услуги – отчитат се постъпленията от предоставянето на следните видове услуги: транспортни, туристически, образователни, здравни, съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, информационни, правни, счетоводни, консултантски, проектантски, инженерингови, услуги в областта на културата, науката и спорта, лицензионни такси и такси за ползване на авторски права, търговско посредничество, реклама, пазарни проучвания и изследване на общественото мнение и др.

0300 Доход – отчитат се постъпленията от заплати и компенсации, дивиденди, получен доход от притежавани акции, облигации и други търгуеми ценни книжа, получени лихви по предоставени заеми и по отчитана сметка.

0400 Трансфери – отчитат се постъпленията от чуждестранни лица от дарения, наследство, печалби от лотарии, данъци, глоби, неустойки и други безвъзмездно получени средства, включително от българи, работещи (живеещи) в чужбина повече от една година.

0500 Преки инвестиции в българско предприятие (вложение, в което инвеститорът има дългосрочен интерес и притежава поне 10% от дяловия капитал или правото на глас) – отчитат се постъпленията при придобиване на дялов капитал от чуждестранен инвеститор.

0510 Продажба на недвижим имот на чуждестранно лице – получени средства, свързани с покупката на недвижими имоти от чуждестранни лица на територията на Република България.

0600 Портфейлни инвестиции (вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10% от дяловия капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар и други търгуеми ценни книжа) – отчитат се постъпленията при продажба на акции, облигации и други ценни книжа.

0700 Други инвестиции – отчитат се получените кредити от чуждестранни лица, както и погашения по вече предоставени такива на чуждестранни лица.

0800 Други постъпления от чуждестранни лица

Плащания към чуждестранни лица:

1100 Стоки – отчитат се плащанията за внос на стоки. Плащанията по открити

акредитиви се отчитат при усвояване на акредитива.

1200 Услуги – отчитат се плащанията към чуждестранни лица за следните видове услуги: транспортни, туристически, образователни, здравни, съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, информационни, правни, счетоводни, консултантски, проектантски, инженерингови, услуги в областта на културата, науката и спорта, лицензионни такси и такси за ползване на авторски права, търговско посредничество, реклама, пазарни проучвания и изследване на общественото мнение и др.

1300 Доход – отчитат се плащанията за заплати и компенсации, дивиденди, изплатен доход от притежавани акции, облигации и други търгуеми ценни книжа, изплатени лихви по предоставени заеми.

1400 Трансфери – отчитат се платените на чуждестранни лица дарения, печалби от лотарии, данъци, глоби, неустойки, наследство и други безвъзмездно предоставени средства.

1500 Преки инвестиции (вложение, в което инвеститорът има дългосрочен интерес и притежава поне 10% от дяловия капитал или правото на глас) – отчитат се плащанията към чуждестранен инвеститор при оттегляне на дялов капитал.

1510 Покупка на недвижим имот от чуждестранно лице - отчитат се платените средства за покупката на недвижим имот на територията на Република България, притежаван от чуждестранни лица.

1600 Портфейлни инвестиции (вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10% от дяловия капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар и други търгуеми ценни книжа) – отчитат се плащанията при закупуване на акции, облигации и други ценни книжа.

1700 Други инвестиции – отчитат се предоставените кредити на чуждестранни лица, както и погашения по получени кредити от чуждестранни лица.

1800 Други плащания към чуждестранни лица

Форма СПБ-6А
Отчет за вземанията на местни лица от чуждестранни лица

за

I	II	III	IV

 тримесечие на година

Тип на отчета:
първоначален отчет   коригиращ отчет

МЕСТНО ЛИЦЕ									
Наименование:									
Номер по БУЛСТАТ/ЕИК				Държавно/общинско участие			Чуждестранно участие		
<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>				<input style="width: 30px; height: 20px;" type="text"/> няма			<input style="width: 30px; height: 20px;" type="text"/> няма		
<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>				<input style="width: 30px; height: 20px;" type="text"/> под 50%			<input style="width: 30px; height: 20px;" type="text"/> под 10%		
<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>				<input style="width: 30px; height: 20px;" type="text"/> над 50%			<input style="width: 30px; height: 20px;" type="text"/> над 10%		
Адрес на управление									
Град/село:						Пощенски код:			
Кв./ж.к.			Улица:			№		вх./ап.	
Телефон:						Факс:			
Електронна поща:									

ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

1. От преки и непреки чуждестранни инвеститори			
Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		в началото на тримесечието	в края на тримесечието
1.1. Вземания по търговски кредити (по внос, износ и вътрешнообщностна търговия със стоки и услуги)			
<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>
1.2. Други вземания			
<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>
Описание на другите вземания:			
2. От директни инвестиционни предприятия в чужбина			
Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		в началото на тримесечието	в края на тримесечието
2.1. Вземания по търговски кредити (по внос, износ и вътрешнообщностна търговия със стоки и услуги)			
<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>
2.2. Други вземания			
<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>
Описание на другите вземания:			

3. От други свързани чуждестранни предприятия			
Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		в началото на тримесечието	в края на тримесечието
3.1. Вземания по търговски кредити (по внос, износ и вътрешнообщностна търговия със стоки и услуги)			
3.2. Други вземания			
Описание на другите вземания:			

ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕСВЪРЗАНИ ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

4. От несвързани чуждестранни предприятия /различни от тези по по т.1, 2 и 3/			
Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		в началото на тримесечието	в края на тримесечието
4.1. Вземания по търговски кредити (по внос, износ и вътрешнообщностна търговия със стоки и услуги)			
4.2. Други вземания			
Описание на другите вземания:			

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

СЪСТАВИЛ ОТЧЕТА:	
Име и фамилия:	Длъжност:
Телефон:	Факс:
Електронна поща:	Подпис и печат:
Дата:	

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, пл. "Княз Александър I" № 1, София 1000, www.bnb.bg
дирекция "Статистика", отдел "Платежен баланс и външен дълг", тел. (02) 9145 1523 (1224), факс (02) 980 2425 (6493)

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-6А

Отчет за вземанията на местни лица от чуждестранни лица

(по образец към чл. 9, ал. 1, т. 3)

Обхват

С форма СПБ-6А местните юридически лица и еднолични търговци отчитат тримесечно пред Българска народна банка вземанията си от чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити, ако общата сума на вземанията е равна на или надвишава левовата равностойност на 50 000 лв. в началото или в края на отчетното тримесечие.

Отчетен период

Отчетният период е тримесечие. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответното тримесечие за съответната година.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Съгласно чл. 11 на Наредба № 27 на БНБ отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетното тримесечие. Отчетът за четвъртото тримесечие на годината се представя в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Данни за местното лице

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице. Посочва се дялът на държавното/общинското участие и дялът на чуждестранното участие в капитала на местното юридическо лице, като се отбелязва (с X) съответното поле. Полето "Чуждестранно участие над 10%" се отбелязва, ако поне едно чуждестранно лице притежава над 10% от капитала на местното юридическо лице – пряко или индиректно. Ако няколко чуждестранни лица имат индивидуално участие под 10% и сумарно над 10%, следва да се отбележи полето "Чуждестранно участие под 10%".

Данните в отчета следва да бъдат на база информация от счетоводната система, отразяваща начислените вземанията на местното лице от чуждестранни лица към началото и края на съответното тримесечие.

Тип на чуждестранните лица

I. Свързани чуждестранни лица

За целите на този отчет следните лица са свързани чуждестранни лица за местното лице, т.е. в директни инвестиционни отношения с него (виж схемата):

1) *пряк чуждестранен инвеститор* – чуждестранно лице (предприятие или физическо лице), което придобива дълготраен интерес (10% или повече от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в българската икономика (напр. А е пряк инвеститор за В);

2) *непряк чуждестранен инвеститор*:

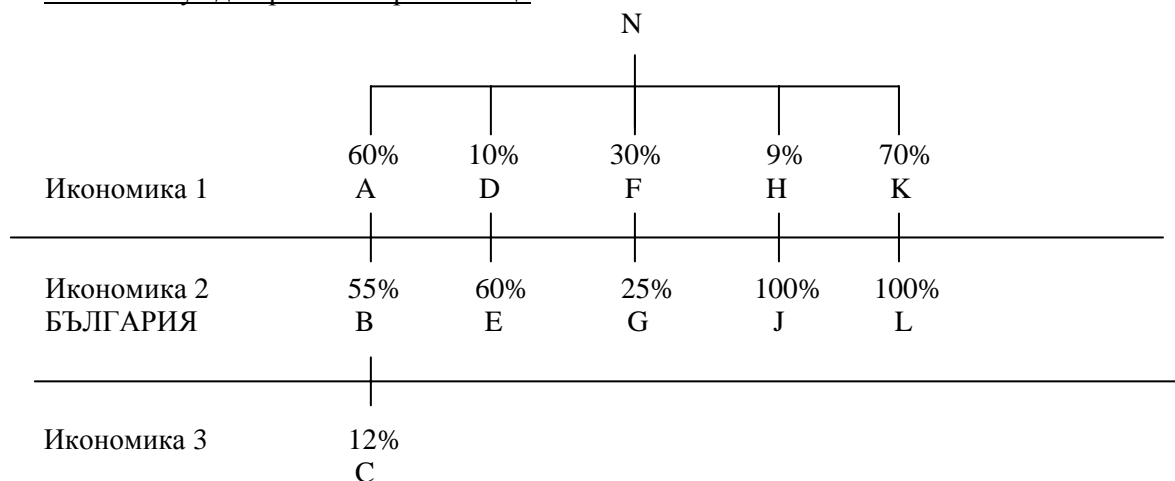
а) чуждестранно лице, притежаващо поне 10% от капитала на прекия в комбинация с контрол (над 50%) от страна на прекия инвеститор върху местното лице (напр. N е непряк инвеститор за Е) или

б) чуждестранно лице, упражняващо контрол върху прекия инвеститор на местното лице (напр. N е непряк инвеститор за В и L, защото упражнява контрол върху А и съответно К);

3) *директно инвестиционно предприятие в чужбина* – чуждестранно предприятие, по отношение на което местното лице е в ролята на пряк инвеститор или индиректен пряк инвеститор, включително клоновете (напр. С е директно инвестиционно предприятие на В);

4) *други свързани чуждестранни предприятия* - други предприятия в чужбина, принадлежащи към една и съща мултинационална група с местното лице (имат общ пряк или непряк инвеститор на върха на веригата - N), но нито едно от тях не е директен инвеститор в останалите (напр. за В такива са D, F и K).

Схема на чуждестранни свързани лица

II. Несвързани чуждестранни лица

Това са чуждестранни предприятия, които не са свързани с местното лице посредством преки или индиректни отношения на собственост или контрол.

Тип на вземанията

I. Търговски кредит

Търговският кредит е кредит, свързан с продажбата на стоки или с предоставянето на услуги, който е отпуснат директно от/на продавача/купувача на стоката или от/на изпълнителя/получателя на услугата, т.е. това са вземанията или задълженията, които възникват между двете страни по търговска сделка.

Вземанията по търговски кредити на местни юридически лица и еднолични търговци са вземания от чуждестранни лица (свързани чуждестранни лица и несвързани чуждестранни лица), които са възникнали във връзка с търговски сделки по внос, износ и вътреобщностна търговия със стоки и услуги, и др.

Вземанията включват:

- Вземания от чуждестранни клиенти във връзка с доставени, но неплатени стоки и услуги;

- Вземания от чуждестранни доставчици във връзка с авансово платени, но неизпратени стоки и неизвършени услуги,;
- В размера на вземанията се включват и начислените по тях лихви (неустойки).

Вземанията по търговски кредити се погасяват когато продавачът/купувачът достави/плати стоката или услугата или вземането бъде отписано.

II. Други вземания

Вземания, различни от вземания по търговски кредити. Не се включват вземанията по предоставени финансови кредити и облигационни заеми.

Вземанията се посочват поотделно за различните типове чуждестранни лица и поотделно за типа на вземането.

Вземания от един и същ тип могат да се посочат сумарно на един ред за съответния тип чуждестранно лице, ако :

- чуждестранните лица имат една и съща държава на седалище;
- вземанията са в една и съща валута.

В полето „Държава” се посочва държавата на седалище на чуждестранното лице.

В полето „Валута” се посочва буквеният код по ISO 4217 на оригиналната валута на задължението. Размерът на задължението се посочва в *хиляди* валутни единици, в оригинална валута в началото и в края на отчетното тримесечие.

Пример за попълване на отчета:

Местно юридическо лице или едноличен търговец има единствено следните вземания:

- Вземания от чуждестранни клиенти със седалище в Германия:
  - към 01.01. XX год. – 100 хил.лева(51 129 €);
  - към 31.03. XX год.- 78 хил.лева(39 881 €);
  - към 30.06. XX год. – 52 хил.лева(26 587 €);
  - към 30.09. XX год. – 37 хил.лева(18 918 €);
  - към 31.12. XX год. – 15 хил.лева(7 669 €)

Отчет за първо тримесечие:

Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		В началото на тримесечието	В края на тримесечието
Германия	EUR	51	40

Отчет за второ тримесечие:

Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		В началото на тримесечието	В края на тримесечието
Германия	EUR	40	27

Отчет за трето тримесечие:

Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		В началото на тримесечието	В края на тримесечието
Германия	EUR	27	19

В дадения пример местното лице няма задължение за подаване на отчет за четвъртото тримесечие на годината, тъй като общата сума на вземанията му не надхвърля 50 000 лева нито в началото, нито в края на тримесечието.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Поставя се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

Форма СПБ-6Б

Отчет за задълженията на местни лица към чуждестранни лица

за

I	II	III	IV

 тримесечие на

--

 година

Тип на отчета:

--

 първоначален отчет

--

 коригиращ отчет

МЕСТНО ЛИЦЕ																																					
Наименование:																																					
Номер по БУЛСТАТ/ЕИК				Държавно/общинско участие			Чуждестранно участие																														
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"><tr><td style="width: 20px;"></td><td style="width: 20px;"></td><td style="width: 20px;"></td><td style="width: 20px;"></td><td style="width: 20px;"></td><td style="width: 20px;"></td><td style="width: 20px;"></td><td style="width: 20px;"></td><td style="width: 20px;"></td><td style="width: 20px;"></td></tr></table>														<table border="1" style="width: 100%;"><tr><td style="width: 20px;"></td><td colspan="2" style="padding: 2px;">няма</td></tr><tr><td style="width: 20px;"></td><td colspan="2" style="padding: 2px;">под 50%</td></tr><tr><td style="width: 20px;"></td><td colspan="2" style="padding: 2px;">над 50%</td></tr></table>				няма			под 50%			над 50%		<table border="1" style="width: 100%;"><tr><td style="width: 20px;"></td><td colspan="2" style="padding: 2px;">няма</td></tr><tr><td style="width: 20px;"></td><td colspan="2" style="padding: 2px;">под 10%</td></tr><tr><td style="width: 20px;"></td><td colspan="2" style="padding: 2px;">над 10%</td></tr></table>				няма			под 10%			над 10%	
	няма																																				
	под 50%																																				
	над 50%																																				
	няма																																				
	под 10%																																				
	над 10%																																				
Адрес на управление																																					
Град/село:						Пощенски код:																															
Кв./ж.к.			Улица:			№		вх./ап.																													
Телефон:						Факс:																															
Електронна поща:																																					

ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

1. Към преки и непреки чуждестранни инвеститори			
Държава	Валута	Размер в <i>хиляди</i> валутни единици	
		в началото на тримесечието	в края на тримесечието
1.1. Задължения по търговски кредити (по внос, износ и вътрешнообщностна търговия със стоки и услуги)			
1.2. Задължения по начислени дивиденди			
1.3. Други задължения			
Описание на другите задължения:			
2. Към директни инвестиционни предприятия в чужбина			
Държава	Валута	Размер в <i>хиляди</i> валутни единици	
		в началото на тримесечието	в края на тримесечието
2.1. Задължения по търговски кредити (по внос, износ и вътрешнообщностна търговия със стоки и услуги)			
2.2. Други задължения			
Описание на другите задължения:			

3. Към други свързани чуждестранни предприятия			
Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		в началото на тримесечието	в края на тримесечието
3.1. Задължения по търговски кредити (по внос, износ и вътрешнообщностна търговия със стоки и услуги)			
3.2. Други задължения			
Описание на другите задължения:			

ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ НЕСВЪРЗАНИ ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА

4. Към несвързани чуждестранни предприятия /различни от тези по по т.1, 2 и 3/			
Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		в началото на тримесечието	в края на тримесечието
4.1. Задължения по търговски кредити (по внос, износ и вътрешнообщностна търговия със стоки и услуги)			
4.2. Други задължения			
Описание на другите задължения:			

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

СЪСТАВИЛ ОТЧЕТА:	
Име и фамилия:	Длъжност:
Телефон:	Факс:
Електронна поща:	Подпис и печат:
Дата:	

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, пл. "Княз Александър I" № 1, София 1000, www.bnb.bg
дирекция "Статистика", отдел "Платежен баланс и външен дълг", тел. (02) 9145 1523 (1224), факс (02) 980 2425 (6493)

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-6Б

Отчет за задълженията на местни лица към чуждестранни лица

(по образец към чл. 9, ал. 1, т. 4)

Обхват

С форма СПБ-6Б местните юридически лица и еднолични търговци отчитат тримесечно пред Българска народна банка задълженията си към чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити, ако общата сума на задълженията е равна на или надвишава левовата равностойност на 50 000 лв. в началото или в края на отчетното тримесечие.

Отчетен период

Отчетният период е тримесечие. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответното тримесечие за съответната година.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Съгласно чл. 11 на Наредба № 27 на БНБ отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетното тримесечие. Отчетът за четвъртото тримесечие на годината се представя в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Данни за местното лице

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице. Посочва се дялът на държавното/общинското участие и дялът на чуждестранното участие в капитала на местното юридическо лице, като се отбелязва (с X) съответното поле. Полето "Чуждестранно участие над 10%" се отбелязва, ако поне едно чуждестранно лице притежава над 10% от капитала на местното юридическо лице – пряко или индиректно. Ако няколко чуждестранни лица имат индивидуално участие под 10% и сумарно над 10%, следва да се отбележи полето "Чуждестранно участие под 10%".

Данните в отчета следва да бъдат на база информация от счетоводната система, отразяваща начислените вземанията на местното лице от чуждестранни лица към началото и края на съответното тримесечие.

Тип на чуждестранните лица

I. Свързани чуждестранни лица

За целите на този отчет следните лица са свързани чуждестранни лица за местното лице, т.е. в директни инвестиционни отношения с него (виж схемата):

1) *пряк чуждестранен инвеститор* – чуждестранно лице (предприятие или физическо лице), което придобива дълготраен интерес (10% или повече от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в българската икономика (напр. А е пряк инвеститор за В);

2) *непряк чуждестранен инвеститор*:

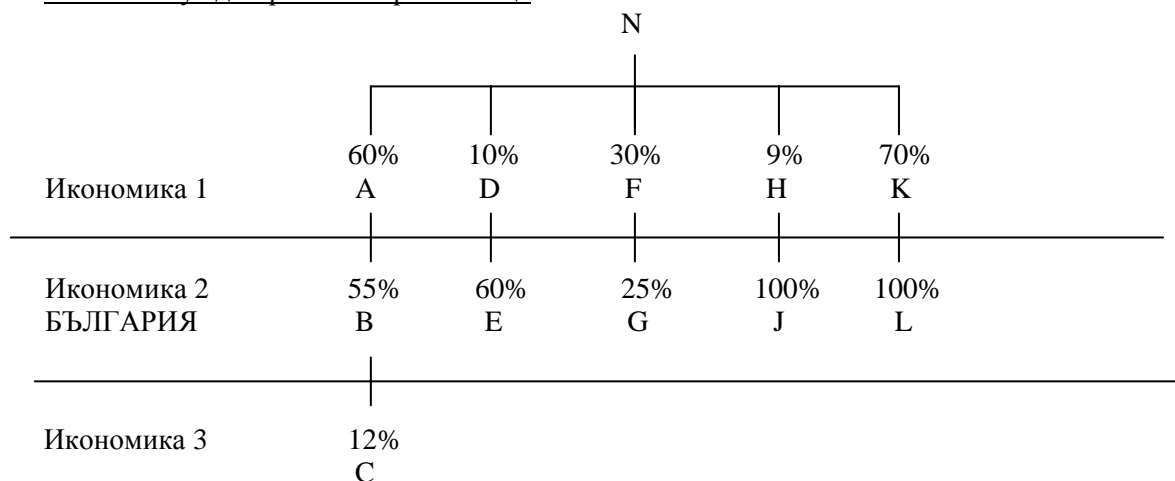
а) чуждестранно лице, притежаващо поне 10% от капитала на прекия в комбинация с контрол (над 50%) от страна на прекия инвеститор върху местното лице (напр. N е непряк инвеститор за Е) или

б) чуждестранно лице, упражняващо контрол върху прекия инвеститор на местното лице (напр. N е непряк инвеститор за В и L, защото упражнява контрол върху А и съответно К);

3) *директно инвестиционно предприятие в чужбина* – чуждестранно предприятие, по отношение на което местното лице е в ролята на пряк инвеститор или индиректен пряк инвеститор, включително клоновете (напр. С е директно инвестиционно предприятие на В);

4) *други свързани чуждестранни предприятия* - други предприятия в чужбина, принадлежащи към една и съща мултинационална група с местното лице (имат общ пряк или непряк инвеститор на върха на веригата - N), но нито едно от тях не е директен инвеститор в останалите (напр. за В такива са D, F и K).

Схема на чуждестранни свързани лица

II. Несвързани чуждестранни лица

Това са чуждестранни предприятия, които не са свързани с местното лице посредством преки или индиректни отношения на собственост или контрол.

Тип на задълженията

I. Търговски кредит

Търговският кредит е кредит, свързан с продажбата на стоки или с предоставянето на услуги, който е отпуснат директно от/на продавача/купувача на стоката или от/на изпълнителя/получателя на услугата, т.е. това са вземанията или задълженията, които възникват между двете страни по търговска сделка.

Задълженията по търговски кредити на местни юридически лица и еднолични търговци са задължения към чуждестранни лица (свързани чуждестранни лица и несвързани чуждестранни лица), които са възникнали във връзка с търговски сделки по внос, износ и вътреобщностна търговия със стоки и услуги, и др.

Задълженията включват:

- Задължения към чуждестранни доставчици във връзка с доставени, но неплатени стоки и услуги;
- Задълженията към чуждестранни клиенти за неизпратени стоки и неизвършени услуги, които са авансово платени от тях и незавършено производство.
- В размера на задълженията се включват и начислените по тях лихви (неустойки).

Задълженията по търговски кредити се погасяват когато продавачът/купувачът достави/плати стоката или услугата или задължението бъде отписано.

Кредити, свързани с финансиране на търговски сделки, предоставени от трети лица, например банки, не се включват!

II. Начислени дивиденди

Посочва се размерът на начислените, но неплатени дивиденди към преките инвеститори в началото и края на съответното тримесечие.

III. Други задължения

Задължения, различни от задължения по търговски кредити и начислени дивиденди. Не се включват задълженията по получени финансови кредити и облигационни заеми.

Задълженията се посочват поотделно за различните типове чуждестранни лица и поотделно за типа на задължението.

Задължения от един и същ тип могат да се посочат сумарно на един ред за съответния тип чуждестранно лице, ако :

- чуждестранните лица имат една и съща държава на седалище;
- задълженията са в една и съща валута.

В полето „Държава” се посочва държавата на седалище на чуждестранното лице.

В полето „Валута” се посочва буквеният код по ISO 4217 на оригиналната валута на задължението. Размерът на задължението се посочва в *хиляди* валутни единици, в оригинална валута в началото и в края на отчетното тримесечие.

Пример за попълване на отчета:

Местно юридическо лице или едноличен търговец има единствено следните задължения:

- задълженията към чуждестранни доставчици със седалище в Германия:
  - към 01.01.XX год. – 100 хил.лева(51 129 €);
  - към 31.03. XX год.- 78 хил.лева(39 881 €);
  - към 30.06. XX год. – 52 хил.лева(26 587 €);
  - към 30.09. XX год. – 37 хил.лева(18 918 €);
  - към 31.12. XX год. – 15 хил.лева(7 669 €)

Отчет за първо тримесечие:

Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		В началото на тримесечieto	В края на тримесечieto
Германия	EUR	51	40

Отчет за второ тримесечие:

Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		В началото на тримесечieto	В края на тримесечieto
Германия	EUR	40	27

Отчет за трето тримесечие:

Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
		В началото на тримесечието	В края на тримесечието
Германия	EUR	27	19

В дадения пример местното лице няма задължение за подаване на отчет за четвъртото тримесечие на годината, тъй като общата сума на задълженията му не надхвърля 50 000 лева нито в началото, нито в края на тримесечието.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Поставя се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

Форма СПБ-7
Отчет за извършени преки инвестиции в чужбина

за

I	II	III	IV

 тримесечие на

--

 година

Тип на отчета:

--

 първоначален отчет

--

 коригиращ отчет

I. МЕСТНО ЛИЦЕ											
Наименование											
Номер по БУЛСТАТ/ЕИК <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td></tr></table>											
Адрес на управление											
Град/село:		Пощенски код:									
Кв./ж.к.	Улица:	№	вх./ап.								
Телефон:		Факс:									
Електронна поща:											
Участие на <u>чуждестранни лица</u> в регистрирания капитал на местното лице в края на тримесечието		Държава									
☐ няма		<table border="1" style="width: 100%; height: 15px;"> </table>									
☐ под 10%		<table border="1" style="width: 100%; height: 15px;"> </table>									
☐ от 10% до 50%		<table border="1" style="width: 100%; height: 15px;"> </table>									
☐ над 50%		<table border="1" style="width: 100%; height: 15px;"> </table>									

II. ПРЕДПРИЯТИЕ В ЧУЖБИНА									
Номер на БНБ по декларацията <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td><td style="width: 20px; height: 15px;"> </td></tr></table>									от дата .....
Наименование									
Държава									
Код на отраслова класификация на предприятието в чужбина по КИД 2008									

Капитал на предприятието в чужбина	Валута (буквен код по ISO 4217)	Размер в началото на трим. (в хил. ед.)	Промяна през тримесечието			Размер в края на трим. (в хил. ед.)
			месец	увеличение (+) / намаление(-)	Курсови и др. разлики	
Собствен капитал, общо						
в т.ч. I. Основен капитал						
- записан						
- невнесен						
II. Резерви						
Премии от емисии						
Резерв от посл. оценки на активите и пасивите						
Целеви резерви						
Други						
III. Финансов резултат						
Натрупана печалба (загуба) от минали години						
Текуща печалба (загуба)						

ТЕКУЩО ОПЕРАТИВНО ПРЕДСТАВЯНЕ (вижте указанията)									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

III. УЧАСТИЕ НА МЕСТНОТО ЛИЦЕ В ОСНОВНИЯ КАПИТАЛ НА ЧУЖДЕСТРАННОТО ПРЕДПРИЯТИЕ						
Валута	В началото на тримесечието (в хил. ед.)	Месец	Увеличение	Намаление	В края на тримесечието (в хил. ед.)	Дял в края на трим. (%)

Начислени дивиденди на местното лице през отчетното трим.			Изплатени дивиденди на местното лице през отчетното трим.		
Валута	Месец	(в хиляди ед.)	Валута	Месец	(в хиляди ед.)

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

СЪСТАВИЛ ОТЧЕТА:	
Име и фамилия:	Длъжност:
Телефон:	Факс:
Електронна поща:	Подпис и печат:
Дата:	

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, пл. "Княз Александър I" № 1, София 1000, www.bnb.bg
дирекция "Статистика", отдел "Платежен баланс и външен дълг", тел. (02) 9145 1523 (1964), факс (02) 980 2425 (6493)

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-7

Отчет за извършени преки инвестиции в чужбина

(по образец към чл. 10)

Обхват

С форма СПБ-7 местните юридически лица и еднолични търговци отчитат тримесечно пред Българска народна банка преките си инвестиции в чужбина.

Отчетен период

Отчетният период е тримесечие. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответното тримесечие за съответната година.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Съгласно чл. 11 на Наредба № 27 на БНБ отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетното тримесечие. Отчетът за четвъртото тримесечие на годината се представя в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

I. Местно лице

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице. Посочва се делът на чуждестранно участие в капитала на местното юридическо лице в края на отчетното тримесечие, като се отбелязва (с X) съответното поле. Ако няколко чуждестранни лица имат индивидуално участие под 10% и сумарно над 10%, следва да се отбележи полето "Чуждестранно участие под 10%". Посочва се държавата на регистрация на чуждестранните лица, които притежават поне 10% от дяловия капитал или от правото на глас.

II. Предприятие в чужбина

Посочват се номерът на инвестицията в БНБ по декларация Форма СПБ-3. Посочва се наименованието и държавата на регистрация на предприятието в чужбина и отрасловата му класификация (по КИД 2008).

Капитал на предприятието в чужбина

Данните в отчета следва да бъдат на база информация от счетоводната система, отразяваща капитала на чуждестранното предприятие, финансовия му резултат и начислените и изплатени дивиденди към местното лице към края на съответното тримесечие.

В полето „Валута” се посочва буквеният код по ISO 4217 на валутата, в която е представен отчетът. Размерът и измененията се посочват в *хиляди* валутни единици.

ТЕКУЩО ОПЕРАТИВНО ПРЕДСТАВЯНЕ е допълнителен показател, който се изчислява, като се взема стойността на статия текуща печалба (загуба) на предприятието и се изчиства от ефекта на:

- балансовата стойност на принудително отчуждените активи;

- балансовата стойност на отписаните активи и пасиви вследствие на природни и други бедствия;
- сумата на получените застрахователни обезщетения;
- сумата на преоценъчните резерви;
- сумата на конкретните положителни и отрицателни разлики при превалутиране на чуждестранна дейност;
- сумата на печалбите и загубите от преоценка на налични за продажба финансови активи.

III. Участие на местното лице в основния капитал на предприятието в чужбина.

Посочва се размерът на участието в основния капитал в началото и в края на отчетното тримесечие, промяната (увеличение/намаление) в участието и съответния месец, през който е настъпила, и процентният дял на местното лице в капитала на предприятието в чужбина към края на отчетното тримесечие.

Дивиденди

Посочва се размерът на начислените дивиденди от предприятието в чужбина към местното лице през съответния месец на отчетното тримесечие. Изплатените на местното лице дивиденди се посочват чисти от данък, платен при източника. Ако дивидентите са начислени и изплатени през един и същи месец, тогава те се посочват само като изплатени.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Поставя се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

Форма СПБ-8
Отчет за вземанията и задълженията на местни физически лица от чуждестранни лица

за   година

Тип на отчета:
 първоначален отчет   коригиращ отчет

I. МЕСТНО ФИЗИЧЕСКО ЛИЦЕ			
Име и фамилия:			
Адрес на местоживеее			
Град/село:		Пощенски код:	
Кв./ж.к.	Улица:	№	вх./ап.
Телефон:			
Електронна поща:			

ВЗЕМАНИЯ НА МЕСТНИ ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА ОТ ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА ПО:

	Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
			към 01.01. .... година	към 31.12. .... година
1. Предоставени финансови кредити				
2. Банкови сметки в чужбина				

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА МЕСТНИ ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА КЪМ ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА ПО:

	Държава	Валута	Размер в хиляди валутни единици	
			към 01.01. .... година	към 31.12. .... година
1. Предоставени финансови кредити				

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

СЪСТАВИЛ ОТЧЕТА:	
Име и фамилия:	
Телефон:	
Електронна поща:	
Дата:	Подпис:

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, пл. "Княз Александър I" № 1, София 1000, www.bnb.bg
 дирекция "Статистика", отдел "Платежен баланс и външен дълг", тел. (02) 9145 1523 (1968), факс (02) 980 2425 (6493)

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-8

Отчет за вземанията и задълженията на местни физически лица

(по образец към чл. 12)

Обхват

С форма СПБ-8 местните физически лица отчитат пред Българска народна банка вземанията и задълженията си от/към чуждестранни лица, ако:

- общата сума на всички вземания по финансови кредити от чуждестранни лица и салда по банкови сметки в чужбина е равна на или надвишава левовата равностойност на 50 000 лева към края на отчетната година;
- общата сума на всички задължения по финансови кредити към чуждестранни лица е равна на или надвишава левовата равностойност на 50 000 лв. към края на отчетната година.

Отчетен период

Отчетният период е година.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Съгласно чл. 12, ал.1 на Наредба № 27 на БНБ отчетът се представя на БНБ в срок до 31 март на годината, следваща отчетната година.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Данни за местното лице

Посочват се името и фамилията на местното физическо лице, адрес на местоживеене, телефонен номер и адрес на електронната поща на местното лице.

В колона „Държава” се посочва държавата на седалище на чуждестранното лице.

В колона „Валута” се посочва буквеният код по ISO 4217 на оригиналната валута на вземането (задължението).

Размерът на вземането (задължението) на местното физическо лице се посочва в *хиляди* валутни единици оригинална валута в началото и в края на отчетната година.

Когато едно физическо лице има повече от една банкова сметка в чужбина в една и съща валута, то тези вземания могат да се посочат общо на един ред в отчета.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис.

Форма СПБ-9А
Еднократен отчет за ценни книжа, емитирани от местни лица в чужбина

за месец на година

Тип на отчета: първоначален отчет
 коригиращ отчет

МЕСТНО ЛИЦЕ	
Наименование	
Номер по БУЛСТАТ/ЕИК	<input type="text"/>
Адрес на управление	
Град/село:	Пощенски код:
Кв./ж.к.	Улица:
Телефон:	№
Електронна поща:	Факс:
Електронна поща:	
Номер на БНБ по декларация	<input type="text"/>
Валута (код по ISO 4217)	<input type="text"/>
	от дата .....

Данни за емисията	
ISIN код	
Дата на емитиране	
Дата на падежа	
Размер на емисията към датата на емитиране (брой)	
Размер на емисията към датата на емитиране (общ номинал)	
Номинал на 1 ценна книга	
Емисионна цена на 1 ценна книга	
Вид на ценните книжа	
Обезпечение	
Конвертируемост	
Доходност	
Годишна доходност (лихвен процент)	
Брой на лихвените плащания през годината	
Вид лихвен процент	
Валута на плащане на лихвата	
Начална дата на начисление на лихви	
Дата на първо лихвено плащане	
Дата на последно лихвено плащане	
Погасяване на дълга	
Начин на плащане на главницата	
Брой на плащанията по главницата през годината	
Валута на плащане на главницата	
Дата на първо плащане по главницата	
Дата на последно плащане по главницата	
Допълнителна информация	

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

СЪСТАВИЛ ОТЧЕТА:	
Име и фамилия:	Длъжност:
Фирма:	
Телефон:	Факс:
Електронна поща:	
Дата:	Подпис и печат:

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, пл. "Княз Александър I" № 1, София 1000, www.bnb.bg
дирекция "Статистика", отдел "Платежен баланс и външен дълг", тел. (02) 9145 1911 (1077), факс (02) 980 2425 (6493)

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-9А

Еднократен отчет за ценни книжа, емитирани от местни лица в чужбина (статична информация)

(по образец към чл. чл. 9, ал. 1, т. 1)

Обхват

С Форма СПБ-9А всички местни юридически лица и еднолични търговци, декларирани пред Българска народна банка облигационен кредит чрез форма декларация СПБ-1 предоставят еднократно статична информация за емитираните дългови ценни книжа в чужбина. С една форма се отчита само една емисия.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Отчетен период

Формата се подава еднократно.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния вид.

Срок за представяне на отчета

Попада се заедно с форма декларация СПБ-1 при деклариране на облигационен заем.

Данни за местното лице

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице.

Данни за емисията

Посочват се характеристиките на емитираните от местното лице дългови ценни книжа

ISIN код – посочва се ISIN кодът на емисията без разделители (без интервал между буквената и цифровата част). Ако дадената емисия няма ISIN код, се посочва друг код или описание на емисията. Този ред идентифицира емисията и задължително се попълва.

Дата на емитиране – посочва се датата на издаване съгласно условията на емисията. Форматът на изписване на датата е дд/мм/гггг.

Дата на падеж – посочва се датата на падежа за дълговите ценни книжа по условията на емисията във формат дд/мм/гггг.

Оригинална валута на емисията – посочва се трибуквен код по ISO 4217 на оригинална валута на емисията ценни книжа.

Размер на емисията към датата на емитиране (брой) – посочва се размерът на емисията към датата на емитиране, в брой облигации.

Размер на емисията към датата на емитиране (общ номинал) – посочва се размерът на емисията към датата на емитиране, като общ номинал.

Номинал на 1 ценна книга – посочва се номиналът на една облигация.

Емисионна цена на 1 ценна книга – посочва се емисионната стойност на една облигация.

Вид на ценните книжа

Конвертируемост – посочва се дали ценната книга е конвертируема в други ценни книжа.

Обезпеченост – посочва се дали ценната книга е обезпечена с активи.

Доходност

Годишна доходност (лихвен процент) – посочва се размерът на лихвеният процент, като стойност в проценти, формула или описание.

Брой на лихвените плащания през годината – посочва се броя на лихвените плащания през годината.

Вид лихвен процент – описва се вида на лихвения процент, дали той е регулярен/нерегулярен, фиксиран/плаващ/формула.

Валута на плащане на лихвата – посочва се валутата в която се извършват лихвените плащания. Посочва се трибуквен код по ISO 4217 на валутата.

Начална дата на начисление на лихви – посочва се началната дата, от която започват да се начисляват лихвите, във формат дд/мм/гггг.

Дата на първо лихвено плащане – посочва се датата на първото лихвено плащане във формат дд/мм/гггг.

Дата на последно лихвено плащане – посочва се датата на последното лихвено плащане във формат дд/мм/гггг.

Погасяване на дълга

Начин на плащане на главницата – описание на начина, по който се изплаща главницата, еднократно/регулярно/нерегулярно/друго погасяване на главница.

Брой на плащанията по главницата през годината – посочва се броят на погасителните вноски през годината.

Валута на плащане на главница – посочва се валутата, в която се изплаща главницата. Посочва се трибуквен код по ISO 4217 на валутата.

Дата на първо плащане на главница – посочва се датата на първото изплащане на главницата във формат дд/мм/гггг.

Дата на последно плащане на главница – посочва се датата на последното изплащане на главницата във формат дд/мм/гггг.

Допълнителна информация - допълваща информация за дълговите ценни книжа, като текст.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Постава се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

Указания за попълване на форма СПБ-9Б

Месечен отчет за ценни книжа, емитирани от местни лица в чужбина (динамична информация)

(по образец към чл. чл. 9, ал. 1, т. 1)

Обхват

С Форма СПБ-9Б всички местни юридически лица и еднолични търговци, декларирани пред Българската народна банка облигационен кредит чрез форма декларация СПБ-1 предоставят информация за текущите операции по емитираните дългови ценни книжа в чужбина.

С една форма се отчитат операциите само по една емисия.

Извън обхвата на формата остават репо-сделките.

Отчетен период

Отчетният период е месец. Изписва се месеца в полето, отговарящо на месеца на съответната година (попълва се и годината).

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетния месец.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Данни за местното лице

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице.

Валута

Данните следва да са в единици оригинална валута на емисията ценни книжа. Посочва се трибуквен код по ISO 4217 на валутата.

Във форма СПБ-9Б се представя **динамична информация** за емитираните от местното лице дългови ценни книжа – салда (позиции) и трансакции (сделки) на инвестициите в тях. Отчитат се пасивите на местното лице в ценни книжа в началото (т.е. салдата от края на миналия отчетен период) и в края на отчетния период. Отражават се всички сделки с ценни книжа, извършени от инвеститорите през отчетния период, вкл. и когато няма начални и крайни салда. Отчитат се натрупаните и/или получени доходи (лихви) от ценните книжа през отчетния период.

Динамичната информация в колони от 2 до 20 отразява настъпилите промени през отчетния период и същевременно показва връзката с предишния отчетен период. Липсата на такава връзка означава, че подадената информация е некоректна и изисква коригиране.

Основанието за включване на емисия във формата е наличието на стойност в една от стойностните колони от 3 до 20.

Данните във формата се агрегират по икономически сектор на инвеститора. Всички сделки и салда за конкретна ценна книга и един и същ икономически сектор на инвеститора се обобщават на един ред. Правилно попълнената форма не трябва да съдържа един и същ икономически сектор на инвеститора на повече от един ред освен в случая, когато през периода има безвъзмездно придобити и/или предоставени ценни книжа. Безвъзмездната трансакция се посочва на отделен ред.

Динамична информация за съответните емисии, информацията се попълва както следва:

Колона 1: Код на емисията – посочва се ISIN кодът на съответната емисията.

Колона 2 : Икономически сектор на инвеститора – посочва се един от изброените сектори, като се използват следните кодове:

- S11 - Нефинансови предприятия (фирми);
- S121 – Централна банка ;
- S1221 – Други парично-финансови предприятия – търговски банки;
- S1222 – Други парично-финансови предприятия – дружества за електронни пари и фондове на паричния пазар;
- S1231 – Други финансови посредници - инвестиционни посредници;
- S1232 – Други финансови посредници - факторингови и лизингови компании, финансови и заложни къщи, инвестиционни дружества, дружества със специална инвестиционна дейност, договорни и взаимни фондове, дилъри на ценни книжа или деривати за собствена сметка, фондове за рисков капитал. Изключват се инвестиционните посредници, застрахователните компании и пенсионните фондове;
- S124 – Финансови предприятия, ангажирани със спомагателни финансови дейности (брокери, обменни бюра, управляващи дружества, фондови борси);
- S1251 – Застрахователни и презастрахователни компании;
- S1252 – Пенсионни фондове;
- S1311 – Централно правителство (министерства, правителствени агенции и други);
- S1313 – Местно правителство (местни органи на управление, институции контролирани и финансирани от местната власт);
- S1314 – Социално – осигурителни фондове (Национален осигурителен институт и фондовете към него, Здравноосигурителна каса);
- S14 – Домакинства;
- S15 – Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (асоциации на потребителите, синдикални, политически, религиозни и благотворителни организации);

Колона 3: Позиция на инвеститора в края на предходния месец–общ номинал

Посочва се общата номинална стойност на притежаваните дългови ценни книжа в съответната валута. Данните се отнасят за края на предходния отчетен период.

Колона 4: Позиция на инвеститора в края на предходния месец – по пазарна цена

Посочва се общата балансова стойност на ценните книжа, притежавани от инвеститора, към края на предходния отчетен период. Тази стойност включва пазарната преоценка, но не следва да включва начислената натрупана лихва, т.е. отчита се така наречената „чиста стойност“. Начислената натрупана лихва се отчита в колона 14.

Колони 3 и 4 се попълват и за онези ценни книжа, чиито салда не са се променили през отчетния период.

Стойностите от колони 3 и 4 следва да са равни на стойностите в колони 12 и 13 на форма СПБ-9Б от предходния отчетен период.

Колона 5: Закупени ценни книжа – общ номинал

Посочва се общият номинал на закупените или безвъзмездно придобити ценни книжа през отчетния период. В случай на покупка и безвъзмездно придобиване на ценни книжа от една и съща емисия, номиналът на безвъзмездно придобитите книжа се отчита на отделен ред.

Колона 6: Закупени ценни книжа – по пазарна цена

Посочва се общата фактически платена сума за ценните книжа, закупени през отчетния период, по „мръсна стойност” (т.е. включваща натрупаната начислена лихва). В нея не се включват разходите по сделката – платени комисионни, такси и други.

Ако на реда се отчитат безвъзмездно придобити книжа, в клетката се пише стойност ‘0’.

Колона 7: Продадени ценни книжа – общ номинал

Посочва се номиналът на продадените ценни книжа в рамките на отчетния период. В случай на продажба и безвъзмездно предоставяне на ценни книжа от една и съща емисия, номиналът на безвъзмездно предоставените книжа се отчита на отделен ред.

Колона 8: Продадени ценни книжа – по пазарна цена

Посочва се общата фактически получена сума за ценните книжа, продадени през отчетния период, оценена по „мръсна стойност” (т.е. включваща натрупаната начислена лихва). В продажната стойност не следва да се отчитат разходите за сделката – платени такси, комисионни и др.

Ако на реда се отчитат безвъзмездно предоставени ценни книжа, в клетката се пише стойност ‘0’.

Колона 9: Падежирали и обратно изкупени ценни книжа – общ номинал

Посочва се номиналът на падежиралите или обратно изкупени дългови ценни книжа през отчетния период.

Амортизацията на дълговите ценни книжа следва да се отчете като обратно изкупуване. За целта на реда се посочва онази част от номинала, която е изкупена на дата през отчетния период.

Колона 10: Падежирали и обратно изкупени ценни книжа – по пазарна цена

Посочват се фактически получените суми от падежиралите или обратно изкупени ценни книжа през отчетния период. Тази сума следва да включва и фактически получените лихвени плащания при падежа/обратното изкупуване, когато има такива. В тази сума не следва да се отчитат разходите по операцията – такси, комисионни и др.

Колона 11: Преоценка, дължаща се на промяна в цената

Посочва се онази част от промяната в балансовата стойност на ценните книжа, която се дължи на промяна на пазарната им цена (измерена чрез „чистата стойност”) към края на отчетния период, а не на покупка или продажба.

Преоценката се извършва спрямо балансовата стойност в края на предходния отчетен период. Нарастването на балансовата стойност в резултат от промяна на пазарната цена или оценка се отразява със знак (+), а намалението – със знак (-).

Колона 12: Позиция на инвеститора в края на отчетния месец – общ номинал

Отразява се номиналът на дълговите ценни книжа, които инвеститорът притежава към края на отчетния период. Стойността на колоната се изчислява по следната формула:

$k.3+k.5-k.7-k.9$.

Колона 13: Позиция на инвеститора в края на отчетния месец – по пазарна цена

Посочва се общата балансова стойност на ценните книжа към края на отчетния период, като в нея се включва пазарна преоценка, но се изключват начислените лихви, т.е. ценните книжа се отчитат по т.нар. „чиста стойност”.

Колона 14: Натрупана начислена лихва в края на предходния месец

Посочва се общата балансова стойност на натрупания начислен (но неизплатен) доход по дълговите ценни книжа от момента на емитиране или след последното лихвено плащане (в случай че е имало такова) до края на предходния отчетен период.

Колона 15: Заплатени лихви при покупка през отчетния месец

Посочва се натрупаната начислена лихва заплатена при закупуване на ценните книжа (т.е. разликата между „мръсната” и „чиста стойност”).

Колона 16: Начислена лихва през текущия месец

За дълговите ценни книжа се посочва балансовата стойност на начислените само през отчетния период лихви. Тази стойност включва начислените през целия отчетен период лихви, а не само начислените след евентуално фактическо изплащане на лихви през отчетния период (когато през отчетния период е имало лихвено плащане). При закупуване на ценни книжа през отчетния период

в колоната се включват само начислените лихви след покупката, т.е. без заплатени в покупната цена натрупани начислени лихви.

Колона 17: Дати на лихвени плащания през отчетния месец

Посочва се датата, на която е извършено лихвеното плащане. Форматът на датата е дд/мм/гггг. Не се записва дата в случай на продажба на дългова ценна книга, по която е имало начислен доход.

Ако на реда са записани едновременно и начисляване, и изплащане, които се извършват на различни дати, в клетката се записва датата на начисляването.

Колона 18: Получени лихвени плащания през отчетния месец, вкл. при продажба

Посочват се фактически получените доходи по дълговите ценни книжа само през отчетния период. Фактически получени доходи са налице в следните случаи:

- когато в отчетния период е извършено лихвено плащане;
- когато е извършена продажба на дългова ценна книга, начисленият по нея доход до момента на продажбата е включен в „мръсната стойност”, по която трябва да се отчитат продажбите. Той се счита за получен и следва да се запише в тази колона.

Колона 19: Натрупана начислена лихва в края на отчетния месец

Посочва се общата балансова стойност на натрупания начислен (но неизплатен) доход по дълговите ценни книжа от момента на емитиране или след последното лихвено плащане (в случай че е имало такова) до края на отчетния период. Стойността на колоната се изчислява по следната формула: $k.14+k.15+k.16-k.18$.

Колона 20: Пряка инвестиция

Пряка инвестиция е налице, когато инвеститорът притежава десет или повече процента от капитала на местното лице – емитент, в началото или в края на отчетния период. В този случай притежаваните от него дългови ценни книжа, също са пряка инвестиция.

В случай на пряка инвестиция в клетката се попълва стойност „1”. В противен случай клетката се оставя празна или се пише стойност „0”.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Поставя се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

Форма СПБ 10

Отчет за активите на местни лица в ценни книжа водени при чуждестранен инвестиционен посредник

за месец на година
 Тип на отчета:
 първоначален отчет   коригирац отчет

МЕСТНО ЛИЦЕ	
Наименование	
Номер по БУЛСТАТ/ЕИК <input type="text"/>	
Адрес на управление	
Град/село: <input type="text"/> Пощенски код: <input type="text"/>	
Кв./ж.к. <input type="text"/> Улица: <input type="text"/> № <input type="text"/> вх./ап. <input type="text"/>	
Телефон: <input type="text"/> Факс: <input type="text"/>	
Електронна поща: <input type="text"/>	
Номер на БНБ по декларация <input type="text"/> от дата	

Описание на ценната книга							Данни за емитента		Трансакции през отчетния месец							Преценка, дължаща се на промяна в цената	Позиция в края на отчетния месец		Доход								
Код на емисията	Име на чуждестранния посредник	Вид на ценната книга	Регулиран пазар на който се търгува ЦК	Дата на емитиране	Дата на падежа	Валута	Институционален сектор на емитента	Държава на емитента	Позиция в края на предходния месец		Закупени ценни книжа		Продадени ценни книжа		Падежирани и обратно изкупени ценни книжа		Общ номинал	По пазарна цена	Натрупана начислена лихва в края на предходния месец	Заплатени лихви при покупка през отчетния месец	Начислена лихва през текущия месец	Дати на лихвени плащания през отчетния месец	Лихвени плащания през отчетния месец, вкл. при продажба	Натрупана начислена лихва в края на отчетния месец	Начислени дивиденди през отчетния месец	Фактически платени дивиденди през отчетния месец	
									Общ номинал	По пазарна цена	Общ номинал	По цена на придобиване	Общ номинал	По продажна цена	Общ номинал												Платени парични средства
1	2	3	4	5	6	7	8	9	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00
																		0.00									0.00

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

СЪСТАВИЛ ОТЧЕТА: Име и фамилия: Фирма: Телефон: Електронна поща: Дата:	Длъжност: Факс: Подпис и печат:
--	---

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-10

Отчет за активите на местни лица в ценни книжа водени при

чуждестранен инвестиционен посредник

(по образец към чл. 9, ал. 1, т. 2)

Обхват

С Форма СПБ-10 всички местни юридически лица и еднолични търговци, декларирали пред Българската народна банка с форма декларация СПБ-2 откриване на позиции в/покупка на ценни книжа чрез чуждестранен инвестиционен посредник предоставят информация за инвестициите си в портфейл от ценни книжа извършени чрез чуждестранен инвестиционен посредник.

Извън обхвата на формата остават репо-сделките и сделките с финансови деривати. Във формите не се отчитат и дялове, даващи право на членство в международни организации и нямащи характер на инвестиция.

Отчетен период

Отчетният период е месец. Изписва се месеца в полето, отговарящо на месеца на съответната година (попълва се и годината).

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетния месец.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Данни за местното лице

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице.

С форма СПБ-10 се отчитат активите на местното лице в ценни книжа в началото на отчетния периода (т.е. салдата от края на миналия отчетен период) и в края на отчетния период. Отражават се всички сделки с ценни книжа, извършени от подотчетното лице през отчетния период, вкл. и когато няма начални и крайни салда. Отчитат се и натрупаните и/или получени доходи (лихви, дивиденди) от ценните книжа през отчетния период.

Информацията се разделя на *статична* и *динамична* информация за емисиите.

Статичната информация в колони от 2 до 9 не се променя през различните отчетни периоди, тя идентифицира емисията и позволява класифицирането ѝ.

Динамичната информация се подава в колони от 10 до 27 и отразява настъпилите промени през отчетния период, като същевременно показва връзката с предишния отчетен период. Липсата на такава връзка означава, че подадената информация е некоректна и изисква коригиране. Основанието за включване на емисия във формата е наличието на стойност в една от стойностните колони от 10 до 27.

Данните във формата се агрегират по емисии (по ISIN код). Всички сделки и салда за една ценна книга се обобщават на един ред. Правилно попълнената форма не трябва да съдържа един ISIN код на повече от един ред освен в следните случаи:

- Емисията се състои от две или повече части, които се различават по някой от изискваните статични параметри;
- През периода има безвъзмездно придобити и/или предоставени ценни книжа. Безвъзмездната трансакция се посочва на отделен ред.

Данни за ценните книжа

Колона 1: Име на чуждестранния посредник – посочва се името на чуждестранния посредник, чрез който местното подотчетно лице инвестира в ценни книжа.

Колона 2: Код на емисията – посочва се **ISIN** кодът на емисията без разделители (без интервал между буквената и цифровата част). Ако дадената емисия няма ISIN код, се посочва друг код на емисията (SEDOL, CUSIP, VALOR и др.) и пълното наименование на емитента. Тази колона идентифицира емисията и задължително се попълва.

Колона 3: Вид на ценната книга – посочва се видът на ценната книга, като се използват кодовете :

Код	Вид на ценната книга
1	дялова ценна книга (различна от тези по код 2)
2	единици (дялове) от чуждестранни инвестиционни взаимни фондове
3	лихвена* дългова ценна книга с оригинален матуритет* над една година
4	лихвена дългова ценна книга с оригинален матуритет една или по-малко от една година
5	сконтова* дългова ценна книга с оригинален матуритет над една година
6	сконтова дългова ценна книга с оригинален матуритет една или по-малко от една година
7	лихвеносконтова* дългова ценна книга с оригинален матуритет над една година
8	лихвеносконтова дългова ценна книга с оригинален матуритет една или по-малко от една година

*Под оригинален матуритет се разбира срокът от датата на емитиране до датата на падежа.

* Лихвените дългови ценни книжа носят доход под формата на периодически получавани лихвени плащания, а сконтовите дългови ценни книжа се търгуват с отстъпка от номинала ценни книжа и носят доход, реализиран на падежа. Лихвеносконтовите емисии са съчетание от горните два вида, т.е. по тях има лихвени плащания и се търгуват с отстъпка от номинала.

Колона 4: Регулиран пазар, на който се търгува ценната книга

Посочва се **наименованието на регулирания пазар**, на който се търгува ценната книга. Ако ценната книга се търгува на повече от един регулиран пазар, се посочва онзи регулиран пазар, където е закупена/продадена. Ако ценната книга не се търгува на регулиран пазар, стойността в колоната за съответния ред е 0.

Колона 5: Дата на емитиране

За дългови ценни книжа задължително се посочва дата на издаване, съгласно условията на емисията.

За акции и дялове датата на емитиране се посочва дата на издаване, съгласно условията на емисията.

Форматът на изписване на датата е дд/мм/гггг.

Колона 6: Дата на падежа

Посочва се датата на падежа за дълговите ценни книжа по условията на емисията във формат дд/мм/гггг. При отчитането на акции и дялове полето не се попълва.

Колона 7: Институционален сектор на емитента – посочва се един от изброените сектори, като се използват следните кодове:

- S11 – Нефинансови предприятия (фирми);
- S121 – Централна банка;
- S1221 – Други парично-финансови предприятия – търговски банки;
- S1222 – Други парично-финансови предприятия – дружества за електронни пари и фондове на паричния пазар;
- S1231 – Други финансови посредници – инвестиционни посредници;
- S1232 – Други финансови посредници – факторингови и лизингови компании, финансови и заложни къщи, инвестиционни дружества, дружества със специална инвестиционна дейност, договорни и взаимни фондове, дилъри на ценни книжа или деривати за собствена сметка, фондове за рисков капитал. Изключват се инвестиционните посредници, застрахователните компании и пенсионните фондове;
- S124 – Финансови предприятия, ангажирани със спомагателни финансови дейности (брокери, обменни бюра, управляващи дружества, фондови борси);
- S1251 – Застрахователни и презастрахователни компании;
- S1252 – Пенсионни фондове;
- S1311 – Централно правителство (министерства, правителствени агенции и други);
- S1313 – Местно правителство (местни органи на управление, институции контролирани и финансирани от местната власт);
- S1314 – Социално – осигурителни фондове (Национален осигурителен институт и фондовете към него, Здравноосигурителна каса);
- S14 – Домакинства;
- S15 – Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (асоциации на потребителите, синдикални, политически, религиозни и благотворителни организации).

Колона 8: Държава на емитента

Посочва се двубуквен код по ISO на държавата на емитента или на международната институция (в случай, че тя е емитент).

Когато емитент е международна или регионална организация (напр.Международната банка за възстановяване и развитие), се посочва кодът на самата организация, а не страната, където е седалището ѝ.

Колона 9: Валута

Посочва се трибуквеният код по ISO 4217 на оригиналната валута, в която е деноминирана ценната книга.

Колона 10: Позиция в края на предходния месец – общ номинал/брой

За дълговите ценни книжа се посочва общата номинална стойност на притежаваните ценни книжа в съответната валута. За акциите се посочва общ брой на ценните книжа. Данните се отнасят за края на предходния отчетен период.

Колона 11: Позиция в края на предходния месец – по пазарна цена

Посочва се общата балансова стойност на ценните книжа, притежавани от местния инвеститор, към края на предходния отчетен период. Тази стойност включва пазарната преоценка, но не следва да включва начислената натрупана лихва, т.е. отчита се така наречената „чиста стойност”. Начислената натрупана лихва се отчита в колона 21.

Колони 10 и 11 се попълват и за онези ценни книжа, чиито салда не са се променили през отчетния период.

Стойностите от колони 10 и 11 следва да са равни на стойностите в колони 19 и 20 на формата от предходния отчетен период.

Колона 12: Закупени ценни книжа – общ номинал/брой

Посочва се общият брой (за акции) или общият номинал (за дългови ценни книжа) на закупените или безвъзмездно придобити ценни книжа през отчетния период. В случай на покупка и безвъзмездно придобиване на ценни книжа от една и съща емисия, броят/номиналът на безвъзмездно придобитите книжа се отчита на отделен ред.

Колона 13: Закупени ценни книжа – по пазарна цена

Посочва се общата фактически платена сума за ценните книжа, закупени през отчетния период, по „мръсна стойност” (т.е. включваща натрупаната начислена лихва при дълговите ценни книжа). В нея не се включват разходите по сделката – платени комисионни, такси и други. Ако на реда се отчитат безвъзмездно придобити книжа, в клетката се пише стойност ‘0’. В случай, че покупката на акциите е следствие от упражняването на права, в цената следва да се отчете и стойността на правата, използвани за покупката.

Колона 14: Продадени ценни книжа – общ номинал / брой

Посочва се броят (за акциите) или номиналът (за дълговите ценни книжа) на продадените ценни книжа в рамките на отчетния период. В случай на продажба и безвъзмездно предоставяне на ценни книжа от една и съща емисия, броят/номиналът на безвъзмездно предоставените книжа се отчита на отделен ред.

Колона 15: Продадени ценни книжа – по пазарна цена

Посочва се общата фактически получена сума за ценните книжа, продадени през отчетния период, оценена по „мръсна стойност” (т.е. включваща натрупаната начислена лихва при дълговите ценни книжа). В продажната стойност не следва да се отчитат разходите за сделката – платени такси, комисионни и др. Ако на реда се отчитат безвъзмездно предоставени ценни книжа, в клетката се пише стойност ‘0’.

Колона 16: Падежирани и обратно изкупени ценни книжа – общ номинал/брой

Посочва се номиналът на падежиралите или обратно изкупени дългови ценни книжа или броят на обратно изкупените акции през отчетния период.

Амортизацията на дълговите ценни книжа следва да се отчете като обратно изкупуване. За целта на реда се посочва онази част от номинала, която е изкупена на дата през отчетния период.

Колона 17: Падежирани и обратно изкупени ценни книжа – по пазарна цена

Посочват се фактически получените суми от падежиралите или обратно изкупени ценни книжа през отчетния период. Тази сума следва да включва и фактически получените лихвени плащания при падежа/обратното изкупуване, когато има такива. В тази сума не следва да се отчитат разходите по операцията – такси, комисионни и др.

Колона 18: Преоценка, дължаща се на промяна в цената

Посочва се онази част от промяната в балансовата стойност на ценните книжа, която се дължи на промяна на пазарната им цена (измерена чрез „чистата стойност”) към края на отчетния период, а не на покупка или продажба.

Преоценката се извършва спрямо балансовата стойност в края на предходния отчетен период. Нарастването на балансовата стойност в резултат от промяна на пазарната цена или оценка се отразява със знак (+), а намалението – със знак (-).

Колона 19: Позиция на инвеститора в края на отчетния месец – общ номинал/брой

Отразява се броят (за акциите) или номиналът (за дълговите ценни книжа), които чуждестранният инвеститор притежава към края на отчетния период. Стойността на колоната се изчислява по следната формула: к.10+к.12-к.14-к.16.

В случай на сплит (раздробяване на акциите) на същия ред в колона 12 се записва като безвъзмездно придобиване разликата до новия брой акции, а в клетката от колона 19 се пише коментар, в който се дава описание на сплита.

Колона 20: Позиция на инвеститора в края на отчетния месец – по пазарна цена

Посочва се общата балансова стойност на ценните книжа към края на отчетния период, като в нея се включва пазарна преоценка, но се изключват начислените лихви, т.е. ценните книжа се отчитат по т.нар. „чиста стойност”.

Колона 21: Натрупана начислена лихва в края на предходния месец

Посочва се общата балансова стойност на натрупания начислен (но неизплатен) доход по дълговите ценни книжа от момента на емитиране или след последното лихвено плащане (в случай че е имало такова) до края на предходния отчетен период.

Колона 22: Заплатени лихви при покупка през отчетния месец

Посочва се натрупаната начислена лихва заплатена при закупуване на ценните книжа, ако има такова през отчетния период (т.е. разликата между „мръсната” и „чиста стойност”).

Колона 23: Начислена лихва през текущия месец

За дълговите ценни книжа се посочва балансовата стойност на начислените само през отчетния период лихви. Тази стойност включва начислените през целия отчетен период лихви, а не само начислените след евентуално фактическо изплащане на лихви през отчетния период (когато през отчетния период е имало лихвено плащане). При закупуване на ценни книжа през отчетния период

в колоната се включват само начислените лихви след покупката, т.е. без заплатени в покупната цена натрупани начислени лихви.

Колона 24: Дати на лихвени плащания или дивиденди през отчетния месец

Посочва се датата, на която е извършено лихвеното плащане. Форматът на датата е дд/мм/гггг. Не се записва дата в случай на продажба на дългова ценна книга, по която е имало начислен доход.

Ако на реда е записано само начисляване или само изплащане на дивиденди, в клетката се записва съответната дата.

Ако на реда са записани едновременно и начисляване, и изплащане, които се извършват на различни дати, в клетката се записва датата на начисляването.

Колона 25: Получени лихвени плащания през отчетния месец, вкл. при продажба

Посочват се фактически получените доходи по дълговите ценни книжа само през отчетния период. Фактически получени доходи са налице в следните случаи:

- когато в отчетния период е извършено лихвено плащане;
- когато е извършена продажба на дългова ценна книга, начисленият по нея доход до момента на продажбата е включен в „мръсната стойност”, по която трябва да се отчитат продажбите. Той се счита за получен и следва да се запише в тази колона.

Колона 26: Натрупана начислена лихва в края на отчетния месец

Посочва се общата балансова стойност на натрупания начислен (но неизплатен) доход по дълговите ценни книжа от момента на емитиране или след последното лихвено плащане (в случай че е имало такова) до края на отчетния период. Стойността на колоната се изчислява по следната формула: $k.21+k.22+k.23-k.25$.

Колона 27: Начислени дължими дивиденди през отчетния месец

За дяловите ценни книжа се посочва начисленият, но още неизплатен дивидент. Изплащането се отразява в колона 28.

Колона 28: Фактически платени дивиденди през отчетния месец

За дяловите ценни книжа се прави запис при изплащане на дивидента.

В случай че дивидентът е изплатен под формата на ценни книжа, последните се записват като покупка на същия ред в колона 12.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Поставя се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-11

Отчет за операциите между местни и чуждестранни лица, свързани с услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездни постъпления и плащания

(по образец към чл. 10а)

Обхват

Българската народна банка събира тримесечно информацията относно операциите, свързани с услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездни постъпления и плащания на определените от нея местни лица с чуждестранни лица, чрез статистическа форма СПБ-11.

Отчетен период

Отчетният период е тримесечие. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответното тримесечие за съответната година.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния вид.

Срок за представяне на отчета

Отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетното тримесечие. Отчетът за четвъртото тримесечие на годината се представя в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Данни за местното лице

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице.

Списък на операциите между местни и чуждестранни лица, свързани с услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания

Отбелязват се (с X) видовете операции, между местното лице и чуждестранни лица през отчетното тримесечие, независимо дали са свързани с основната дейност или извънредна, като се посочва дали те представляват внос или износ за местното лице. Кодовете и класификацията на операциите се определят от БНБ.

За всяка отбелязана операция в списъка на видовете операции, подлежащи на отчет следва да бъде посочена стойност в съответния раздел на форма СПБ-11.

За целите на отчета се счита, че **износ** е налице когато местно лице начислява услуга към чуждестранно лице или плаща възнаграждения и осигуровки, както и безвъзмездните плащания.

За целите на отчета се счита, че **внос** е налице когато местно лице начислява услуга или възнаграждение от чуждестранно лице, или получава безвъзмездни плащания.

Операции за отчетния период

Код на операцията - посочва се кодът, съответстващ на икономическия характер на операцията, съгласно приложението „Кодове на икономическите операции, свързани с услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездни постъпления и плащания”.

Държава / международна организация – посочва се държавата на седалище на чуждестранното лице. Когато контрагент е международна или регионална организация (напр. Международната банка за възстановяване и развитие), се посочва името на самата организация, а не на държавата, където се намира седалището ѝ.

Валута - се посочва буквеният код по ISO 4217 на оригиналната валута в която е начислена услугата.

Стойност на операцията – посочва се равностойността на начислената услуга в хиляди левове. За превалутиране, се използва официалният курс на БНБ към датата на начисляване или средномесечен курс.

За безвъзмездните постъпления и плащания се посочва равностойността на получените или предоставени средства в хиляди левове.

Строителни услуги

При строителство в чужбина, извършено от местното лице (код 250) и при строителни услуги, извършени за местното лице от чуждестранни лица в страната (код 251) се посочва следната информация:

Начална дата/Крайна дата на строителните работи - в случай, че не разполагате с информация за конкретната дата на започване/приключване на строителните работи, посочете последния ден на съответния месец.

Държава (само за код 250) – посочва се държавата, в която е седалището на чуждестранното лице, за което местното лице е начислило услугата.

Валута - се посочва буквеният код по ISO на оригиналната валута, в която е деноминирана общата стойност на услугата съгласно договора.

Обща стойност на договора (само за код 250) – общата стойност на договора се посочва в *хиляди* левове.

Стойност на строителните услуги – стойността на начислените услуги за отчетния период. Посочва се в *хиляди* левове.

Стоки закупени в България (само за код 250) - посочва се общата стойност (в хиляди левове) на закупените стоки в България и вложени в строителството в чужбина от началото на строителните работи до края на отчетния период.

Стоки, услуги и плащания за заплати в чужбина (само за код 250) - посочва се общата стойност (в хиляди левове) на закупените стоки, услуги и труд в чужбина и вложени в строителството в чужбина от началото на строителните работи до края на отчетния период.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Постава се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

**Кодове на икономическите операции, свързани с услуги, възнаграждения, осигуровки
и безвъзмездни постъпления и плащания**

УСЛУГИ, СВЪРЗАНИ С ПРЕРАБОТКА И РЕМОНТ НА СТОКИ

Код 152

Услуги по преработка на стоки

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с преработка, доработка, опаковане, поставяне на етикети, сглобяване и монтаж и др. на стоки, които са собственост на чуждестранното лице.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с преработка, доработка, опаковане, поставяне на етикети, сглобяване и монтаж и др. на стоки, които са собственост на местното лице.

Включват се:

- услугите, свързани с рафиниране на петрол;
- втечняване на газ;
- сглобяване на електроника;
- ишлеме

Не се включват:

- не се включва стойността на стоката преди или след преработката;
- не се включва стойността на транспорта на стоката - тя се записва по код 201 *Товарен транспорт*.

Код 160

Ремонт и поддръжка на стоки

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с ремонт и поддръжка на стоки, които са собственост на чуждестранното лице.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с ремонт и поддръжка на стоки, които са собственост на местното лице.

Включват се:

- услугите, свързани с ремонт и поддръжка на стоки;
- стойността на резервните части и на други материали, включени от предоставящия ремонтната услуга;
- ремонт и поддръжката (без почистване) на кораби, въздухоплавателни средства и друго транспортно оборудване.

Не се включват:

- не се включва стойността на стоката преди или след ремонта;
- поддръжката и ремонта на строителни обекти - те се включват по код 250 *Строителни услуги в чужбина* и/или код 251 *Строителни услуги в България*;
- поддръжката и ремонта на компютърно оборудване - те се включват по код 263 *Компютърни услуги*.

Код 170

Стоки, придобити от превозвачи в пристанища и летища

Износ: Платените от чуждестранни лица стоки, продадени от местното лице на чуждестранни превозвачи на територията на пристанища и аерогари

Внос: Платените стоки от местното лице, закупени от чуждестранни лица на територията на чуждестранни пристанища и аерогари.

Включват се:

▪ гориво (бункеровка), както и провизии, припаси, помощни материали свързани с обслужването на въздухоплавателни и плавателни съдове.

Не се включват:

▪ стоките, придобити от екипажа на превозвача за лична употреба - те се включват в код 240 *Пътуване към/от България.*

ТРАНСПОРТНИ УСЛУГИ

Код 201

Товарен транспорт

Износ: Начислените транспортни услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с превоз на стоки и товари.

Внос: Начислените транспортни услуги от чуждестранни спедитори, превозвачи и други чуждестранни лица към местното лице във връзка с превоз на стоки и товари.

Включват се:

- начислените такси за:
  - винетки,
  - за отдаване под наем на транспортно средство (кораб, самолет, вагон, и др.), но само в случаите, когато то се отдава заедно с персонала – екипажа,
  - за транзитен пренос на електричество, газ, петролни продукти и др. през тръбопроводи, електропреносни мрежи и др.,
  - за теглене, влачене и драга свързани с транспортиране на нефтени платформи, кранове и мрежи.

Не се включват:

- случаите, когато транспортни средства се отдават под наем без екипажа - те се включват по код 272 *Оперативен лизинг.*
- услуги по застраховане на товари - те се включват по Код 255 *Застраховане на товари;*
- придобитите стоки в пристанища, както и ремонт на транспортно оборудване – те се включват към код 170 *Стоки, придобити от превозвачи в пристанища и летища.*

Код 201А

Товарен транспорт - без пресичане на граници

Износ: Начислените транспортни услуги от местното лице към чуждестранни лица, в случаите когато транспортът се извършва изцяло извън територията на България.

Внос: Начислените от чуждестранни лица транспортни услуги към местното лице в случаите когато транспортът се извършва изцяло на територията на България, т.е. без пресичане на границата.

Включват се:

- Такси и услуги за пренос на стоки, когато те не пресичат границата на страната, а транспортната услуга се извършва напълно извън или на територията на страната.

Код 202

Пътнически транспорт

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с превоз на хора.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с превоз на хора.

Включват се:

- услугите, свързани с продажбата на билети в чужбина от български транспортни компании;
- услугите, свързани с продажбата на билети на представителствата на чуждестранните транспортни компании в страната;
- включват се такси и други услуги по крайни цени за пътнически транспорт, които са част от пакетни почивки;
- такси за свръх багаж и други съпътстващи принадлежности;
- услуги свързани с отдаването под наем, чартъри, плавателни и въздухоплавателни средства, автобуси, както и всички други видове пътнически превозни средства предоставени с екипажа;
- услугите, свързани с продажбата на храна и напитки на пътниците на борда на превозните средства.

Не се включват:

- начислените услуги за круизи (морски и др. пътешествия), пътувания, които са вътрешни за страната домакин, както и отдаването под наем на превозни средства - те се включват в код 240 *Пътуване*.

Код 202A

Пътнически транспорт –без пресичане на граници

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с превоз на хора, в случаите когато превозът се извършва изцяло извън територията на България.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с превоз на хора на територията на България, т.е. без пресичане на границата.

Код 203

Други транспортни услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица услуги, свързани с товаренето и разтоварването на стоки и товари на територията на пристанища, аерогари и терминали.

Внос: Начислени услуги от чуждестранни лица към местното лице, свързани с товаренето и разтоварването на стоки и товари на територията на чуждестранни пристанища, аерогари и терминали.

Включват се:

- стифиране (струпване);
- складиране и съхранение;
- опаковане и преопаковане;

- поддръжка и почистване на транспортни средства, осъществявано в пристанища и летища;
- спасителни операции (при природни бедствия);
- воденето на самолет в чуждо въздушно пространство и на кораб в чужда акватория;
- агентски комисионни, свързани с пътнически и товарен транспорт (спедиторски и брокерски комисионни);

Не се включват:

- застраховките на товарите - те се включват по Код 255 *Застраховане на товари* ;
- стоките закупени от чуждестранни превозвачи на територията на летища и пристанища – код 170;
- поправка и монтаж на транспортно оборудване – те се включват по код 160 *Ремонт и поддръжка на стоки*;
- поправка и ремонт на ж.п., пристанищни и летищни съоръжения - те се включват по код 250 *Строителни услуги в чужбина и/или код 251 Строителни услуги в България*.

УСЛУГИ, СВЪРЗАНИ С ПЪТУВАНЕ

Код 240

Пътуване към/от България

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица, свързани с лични и бизнес пътувания, както и при участия в спортни и културни дейности.

Внос: Начислените услуги от чуждестранни лица към местното лице, свързани с лични и бизнес пътувания, както и при участия в спортни и културни дейности.

Включват се:

- услугите, свързани с настаняване, храна, напитки, развлечения;
- стойността на закупени стоки за лична употреба (включително за подаръци, без да е от значение стойността им), които туристите, както и сезонните и пограничните работници, купуват по време на пътуването си в друга страна (както местни лица при пътуване в чужбина, така и чуждестранни лица при пътуване в страната);
- услугите извършвани от туристически компании, услуги по ползване и отдаване на автомобили под наем, такси за семинари, квалификационни курсове и др.;
- организиране на круизи (морски пътешествия) и пътувания вътрешни за страната домакин.

Изключват се:

- услуги, които са свързани с международен превоз на пътници, и други транспортни услуги, когато са услугите се извършват от лицензиран превозвач – те се посочват по код 202 *Пътнически транспорт*.
- услуги, които са свързани с настаняване на военни, както и служители на държавна служба, дипломати и придружаващите ги лица.

Код 240А

Пътуване - без пресичане на граници

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица, свързани с лични и бизнес пътувания, но само в случаите когато чуждестранните лица ползват услугата извън територията на България.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги, свързани с лични и бизнес пътувания, но само в случаите когато услугата се получава от местното лице на територията на България.

Код 241

Пътуване във връзка с ползване на здравни услуги

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица, съпътстващи лечение и/или други здравни услуги, ползвани в страната.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги, съпътстващи лечение и/или други здравни услуги, ползвани извън територията на България.

Включват се:

▪ храна, настаняване, локални транспортни разходи, ползвани само във връзка с медицинската услуга.

Не се включват:

▪ разходите за самите здравни услуги - те се включват по Код 483 *Здравни услуги*.

Код 242

Пътуване във връзка с образование

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица, съпътстващи обучение и/или други образователни услуги, ползвани в страната.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги, във връзка с обучение и/или други образователни услуги, ползвани извън територията на България.

Включват се:

▪ платените храни, напитки както и разходите за транспорт, но само ако изброените услуги са свързани с обучението.

Не се включват:

▪ разходите за самите образователни услуги - те се включват по Код 482 *Образователни услуги*.

СТРОИТЕЛНИ УСЛУГИ

Строителни услуги са:

- услуги по строителни обекти (сгради, пътища, мостове, язовири) и съоръжения;
- подготовка на парцели;
- инсталиране и сглобяване на машини, монтаж на оборудване;
- строителство на сгради;
- изграждане на водопроводи;
- дейности по събаряне на сгради и съоръжения, разчистване на терени;
- строителни ремонти;
- почистване, боядисване и ремонт на фасади;
- отдаване под наем на строителни съоръжения с оператор.

Код 250

Строителни услуги в чужбина

Износ: Начислените строителни услуги от местното лице към чуждестранни лица извън страната или в страната, за строителни работи, които продължават по-малко от една година.

Не се включват:

▪ строителните услуги, предоставяни в чужбина чрез дъщерни дружества или клонове, регистрирани като такива на чужда територия.

Код 251

Строителни услуги в страната

Внос: Начислените услуги от чуждестранни лица към местното лице във връзка със строителни работи.

Не се включват:

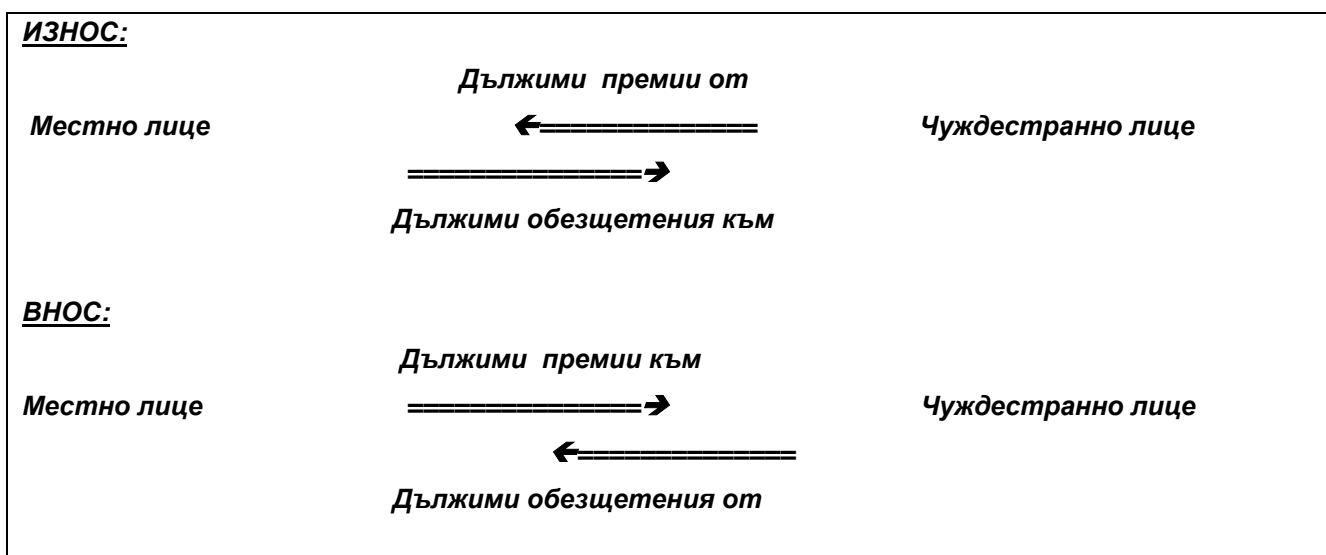
- строителните услуги предоставяни от клонове или дъщерни предприятия на чуждестранните лица, които осъществяват строителния проект в България и са регистрирани на територията на България.

ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ УСЛУГИ

Износ: Начислените застрахователни премии, дължими на местното лице от чуждестранни лица и начислените застрахователни обезщетения, дължими към чуждестранни лица.

Внос: Начислените застрахователни премии, дължими от местното лице към чуждестранни лица и дължимите от чуждестранни лица застрахователни обезщетения.

Примерна схема на внос/износ на застрахователни услуги

Код 254

Живото-застраховане и доброволно пенсионно осигуряване

Код 255

Застраховане на товари

Включват се:

- застрахователно навло в процеса на внос (износ, транзит) на стоки, които са били изгубени или повредени ;
- друго застрахователно събитие настъпило при превоза.

Не се включват:

- застраховките на превозното средство, с което е извършван превоза на стоките.

Код 256

Други видове пряко застраховане

- пряко застраховане – морско, въздушно, срещу пожар;
- застраховане срещу имуществени вреди;
- застраховане срещу парични загуби;
- застраховане - юридическа отговорност;
- застраховане свързано със заеми и кредитни карти;
- застраховане при пътуване.

Код 258

Спомагателни услуги при застраховане

- застрахователно-консултантските услуги;
- агентски и брокерски комисионни, свързани със застрахователни услуги;
- допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

Не се включват :

- допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

ФИНАНСОВИ УСЛУГИ

Код 260

Финансови услуги

Такива услуги могат да се предоставят от банки, фондови борси, факторинг компании, компании за издаване на кредитни карти и пътнически чекове, рейтингови агенции, финансови консултанти, инвестиционни посредници и други.

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица, свързани с финансово посредничество и/или спомагателни услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги, свързани с финансово посредничество и/или спомагателни услуги.

Включват се:

- такси и комисионни във връзка с:
  - откриване на депозити;
  - отпускане на кредити (включително за ипотечни заеми и финансов лизинг);
  - кредитни карти;
  - откриване на акредитиви;
  - гаранции;
  - обработка на инкасови документи;
  - банкови акцепти;
  - кредитни линии и клиринг на плащания;
  - факторинг, форфетиране и др.;
- такси при неусвояване на отпуснати суми по кредитни споразумения;
- финансови услуги във връзка с разликата в цените при покупко-продажба на валута;
- услуги по сделки с ценни книжа (вкл. финансови деривати), като гарантиране и пласиране на емисии от ценни книжа, брокерски комисионни, услуги свързани с прехвърляне на финансови инструменти и събиране на доходите по тях;
  - услуги по доверително управление на фондове, финансово консултиране, попечителство на финансови активи и ценни метали, управление на активи;

- финансови услуги свързани със сливания и поглъщания, оценка на кредитен рейтинг, административно управление на финансови пазари.

Не се включват:

- лихви по депозити, кредити, ценни книжа и притежавани живото-застрахователни полици;
- получени и платени дивиденди;
- спомагателни услуги на живото-застрахователни и пенсионни фондове, както и други застрахователни услуги между местни и чуждестранни лица - те се включват в кодовете за застрахователни услуги;
- нефинансови консултантски услуги, оказвани от финансови институции, като услуги по управленско консултиране - те се включват в код 277 *Бизнес и управленско консултиране и връзки с обществеността*;
- загуби и печалби от покупко-продажба на ценни книжа и финансови деривати за собствена сметка.

ПОЩЕНСКИ И КУРИЕРСКИ УСЛУГИ

Код 958

Пощенски услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица пощенски услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице пощенски услуги.

Включват се:

- услуги по приемане, пренасяне и доставка на писма и колетни пратки;
- услуги по приемане, пренасяне и доставка на брошури, вестници и списания и други периодични издания;
- телеграфни услуги и пощенски услуги на гише;
- пощенски услуги до поискване;
- продажба на марки;
- пощенски услуги, свързани с парични нареждания;
- услуги по предоставяне под наем на пощенски кутии.

Не се включват:

- финансови услуги, оказвани от пощенските служби, като услуги, свързани с преводи по жиро сметки, банкови услуги и услуги по депозитни сметки - те се включват в код 260 *Финансови услуги*;
- услуги по подготовка на пощенски пратки - те се включват в код 284 *Други бизнес услуги*;
- услуги, свързани с телекомуникационни системи - те се включват по код 247 *Телекомуникационни услуги*;
- пощенски услуги, свързани с пътници и туристи се включват по код 240 *Пътуване*.

Код 959

Куриерски услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица куриерски услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице куриерски услуги.

Включват се:

- услуги, свързани с експресните доставки от врата до врата;
- услуги, свързани с доставки до поискване или до определен срок.

Не се включват:

- услуги по пренасянето на пощенски пратки от авиокомпани и услуги по складиране на стоки - те се включват в код 203 *Други транспортни услуги*;
- услуги по подготовката на пощенски пратки - те се включват по код 284 *Други бизнес услуги*.

АВТОРСКИ ПРАВА И ЛИЦЕНЗИИ

Код 891

Франчайзинг и сродни права

Износ: Начислените от местното лице франчайзинг такси за предоставяни от него права на чуждестранни лица.

Внос: Начислените от чуждестранни лица франчайзинг такси към местното лице за ползвани от него права.

Включват се:

- начислените такси за предоставянето на правото на продажба на продукт или предоставяне на услуга, които носят определена търговска марка на определена територия.

Не се включват:

- случаите, когато има промяна в собствеността върху правата (т.е. продавачът престава да има всякакви права и задължения, свързани със интелектуалната собственост).

Код 892

Други авторски права и лицензионни такси

Износ: Начислените от местното лице авторски права и лицензионни такси към чуждестранни лица за правото на ползване на негова интелектуална собственост.

Внос: Начислените от чуждестранни лица авторски права и лицензионни такси към местното лице за правото на ползване на чужда интелектуална собственост.

Включват се:

- права на собственост, като патенти, авторски права, права върху технологични процеси и индустриален дизайн;
- лицензионни такси по споразумения за ползване на произведени оригинали или прототипи, като ръкописи, компютърни програми и кинематографични творби и звукови записи.

Не се включват:

Такси по права за разпространение на аудиовизуални продукти за ограничен период от време или на ограничена територия - те се включват във код 288 *Аудиовизуални услуги*.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННИ, КОМПЮТЪРНИ И ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ

Код 247

Телекомуникационни услуги

Износ: Начислените от местното лице на чуждестранни лица телекомуникационни услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице телекомуникационни услуги.

Включват се:

- трансмисия на звук, картина или друга информация;
- трансмисия чрез телефон (включително клетъчните телефонни услуги), факс, телекс, телеграма;
- радио и телевизия (наземна, кабелна и сателитна), сателитен сигнал и др.;
- услуги през бизнес мрежи, теле-конференции и спомагателни услуги;
- услуги по отдаване под наем на телекомуникационни линии;
- услуги по осигуряване на интернет трансфер и онлайн достъп, включително предоставяне на достъп до интернет и електронна поща.

Не се включват:

- услуги по инсталиране и оборудване на телефонни мрежи - те се включват в *Строителни услуги*;
- стойността на пренасяната информация - тя се включват по код 889 *Новинарски услуги*;
- преводите, извършвани в полза на електроразпределителни, топлофикационни, водоразпределителни дружества, както и др. услуги, извършвани чрез далекосъобщителни оператори, които представляват заплащане на сметки;
- услуги предоставяни от сървъри на бази данни, компютърни услуги, които осигуряват достъп до бази данни и обработка на данните - те се включват в код 890 *Други информационни услуги*.

Код 263

Компютърни услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица компютърни услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице компютърни услуги.

Включват се:

- продажби на клиентски (специфичен) софтуер както и свързаните с него права за използване;
- развитието, изработването и доставката на документация за клиентски софтуер, вкл. операционни системи, направени за точно определени клиенти;
- услуги свързани с хардуер и софтуер за крайно потребление; инсталация на софтуер, или доставен по електронен път с периодични или еднократни плащания за лиценз;
- услуги свързани с лицензи за използване на софтуер за крайно потребление, предоставяни на носител за съхранение на данни с периодична такса за лиценз, както и лицензи за използване на софтуер с неограничен срок за използване;
- продажба и покупка на автентични продукти и права върху собственост за софтуерни системи и приложения;
- консултантски услуги свързани с хардуер и софтуер, в т.ч. управление на подизпълнители на компютърни услуги;
- услуги свързани с инсталация на хардуер и софтуер на сървъри и главни компютърни единици;
- услуги свързани с поддръжка и ремонт на компютърни системи и периферни устройства (принтери, факсове, мултифункционални устройства и др.);
- услуги по възстановяване на данни, както и осигуряване на ситемна помощ във връзка с управлението на компютри;
- анализи, дизайн и програмиране на системи готови за употреба (включително развитието и проектирането на интернет страници);
- системна поддръжка както и други услуги – обучение, като част от цялостния процес на компютърните консултации;
- услуги по обработка и съхранение на данни, (като въвеждане на данни, подготовка на таблици и диаграми, и развитието на системи за работа в мрежа на много потребители);
- услуги свързани с хостване на интернет страници (например предоставяне на дисково пространство на Интернет сървър за хостване на страници).

Не се включват:

- курсове за обучение, които не са тясно специализирани и свързани с конкретен клиент - те се включват по код 897 *Други лични услуги и услуги в сферата на културата и спорта*.
- таксите за лицензи за производство и дистрибуция, които са част от таксите за правата върху интелектуална собственост.

Код 889

Новинарски услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица новинарски услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице новинарски услуги.

Включват се:

- услугите предоставяни от новинарски агенции като: новини, фотографии, статии.

Код 890

Други информационни услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица други информационни услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице други информационни услуги.

Включват се:

- услуги свързани с бази-данни - разработване на концепцията, съхранение и разпространение на данни, (включително чрез указатели и списъци на електронни пощи), както в реално време, така и чрез магнитен, оптичен или печатен носител;
- интернет-базирани приложения;
- директни, лични абонаменти за вестници и друга периодична литература, доставяни по електронна поща, чрез електронна трансмисия или други електронни средства;
- трансферирането на данни или програми, които не са софтуер от сървър към друг компютър.

БИЗНЕС УСЛУГИ

Код 270

Търговско посредничество

Търговското посредничество е налице, когато местно лице закупуват стоки от чуждестранни лица, които след това препродава на други чуждестранни лица, като стоката не пресича границите на страната (не влиза в страната или не я напуска). Включва се както стоков арбитраж, при който стоката се купува и продава почти едновременно, също така и препродажба на едро, при която търговецът става собственик на стоката за по-продължителен период от време и поема отговорността за транспортирането ѝ от държавата на продавача до държавата на купувача.

Износ: Посочва се разликата в стойността между сумата на придобитите и сумата на продадените стоки, в случаите когато покупката и продажбата са извършени едновременно в един и същи отчетен период.

Код 271

Други услуги свързани с търговията

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с търговия.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с търговия.

Включват се:

- услугите свързани с комисионни за стоки и услуги, платими на посредници, брокери от стокова борса, дилъри, аукционери и представителства;
- услугите представляващи такса при провеждане на аукцион, и/или комисионна при продажба на кораби, въздухоплавателни средства и/или други стоки.

Не се включват:

- услугите свързани с комисионни от продажба на стоки, когато стоките са собственост на продавача - те се включват в код 270 *Търговско посредничество*.

Код 272

Оперативен лизинг

Оперативният лизинг е дейност по отдаване под наем на активи (сгради, оборудване и/или други вещи), от която произтича ангажимент по ползването на актива, но не и за поемане на риска от погиването му, както и няма прехвърляне на собственост върху актива.

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с оперативен лизинг.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с оперативен лизинг.

Включват се:

- отдаване под наем без обслужващ персонал на автомобили, товарни превозни средства, кораби, самолети, влакови композиции, вагони, контейнери, нефтени платформи и други съоръжения;
- отдаване под наем на друг вид оборудване без обслужващ персонал като компютри и друго телекомуникационно оборудване;
- отдаване на жилищни и други видове сгради, но само в случай, че не са предоставени на туристи за настаняване.

Не се включват:

- лихви по финансов лизинг (покупка на машини, транспортни средства и оборудване на изплащане с опция за придобиване в края на периода). Те се отразяват по съответния код за изплащане на главници или лихви по финансови кредити.
- такси за отдаване под наем на телекомуникационни линии - те се включват в код 247 *Телекомуникационни услуги*.
- отдаване на сгради на правителствени, интернационални организации и посолства се включват по код 294 *Други правителствени услуги*;
- не се включват услуги, които са направени във връзка с туристически услуги – настаняване и отдаване под наем на превозни средства, както и такси-круиз (морски пътешествия).

ПРОФЕСИОНАЛНИ, УПРАВЛЕНСКИ И КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ

Код 275

Юридически услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица юридически услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице юридически услуги.

Включват се:

- правни консултации, представителство при правни, съдебни и законови процедури, съставяне на правни документи, консултации по сертификация, услуги по попечителство и по прехвърляне на имоти и др.

Код 276

Счетоводни, одиторски и данъчни консултации

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка със счетоводни, одиторски и данъчни консултации.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка със счетоводни, одиторски и данъчни консултации.

Включват се:

- водене на счетоводни книги, проверка на счетоводни записвания и финансови отчети, данъчно планиране и данъчни консултации на бизнеса, подготвяне на данъчни документи др.

Код 277

Бизнес и управленско консултиране и връзки с обществеността

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с бизнес и управленско консултиране и връзки с обществеността.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с бизнес и управленско консултиране и връзки с обществеността.

Включват се:

- услуги, свързани с консултиране, управление и оперативна помощ относно бизнес политиката и стратегията на фирмата, както и цялостно планиране, структуриране и контрол на организацията ѝ;
- управленски одит, консултиране относно управлението на пазарите, управление на човешките ресурси, управление на производството и на проектите;
- услуги свързани с консултиране, управление и оперативна помощ относно подобряване имиджа на клиентите и техните взаимоотношения с институциите и обществеността (връзки с обществеността).

Код 278

Реклама, пазарни проучвания и изследване на общественото мнение

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с реклама, пазарни проучвания и изследване на общественото мнение.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с реклама, пазарни проучвания и изследване на общественото мнение.

Включват се:

- изграждане на концепция, създаване и разпространение на рекламни послания;
- покупко-продажба на рекламното пространство и време в медиите;
- организиране на изложения и други подобни услуги;
- насърчаване на продажбите в чужбина, пазарни(маркетинг) проучвания, теле-маркетинг;
- изследвания на общественото мнение.

Не се включват:

- мениджърските такси - те се включват в код 284 *Други бизнес услуги*.

Код 279

Научно изследователска и развойна дейност

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с научно изследователска и развойна дейност.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с научно изследователска и развойна дейност.

Включват се:

- услугите свързани с изследвания и експериментално развитие на нови продукти и процеси, в сферата на точните, социалните и хуманитарните науки;
- услуги по разработване на оперативни системи, които подпомагат технологични разработки;
- търговски проучвания в областта на електрониката, фармацевцията, био-технологиите и др.

Не се включват:

- технически проучвания и консултантска дейност – те се включват в код 277 *Бизнес и управленско консултиране и връзки с обществеността*.

Код 280

Проектантски, инженерингови услуги и техническа помощ

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица проектантски услуги, инженерингови услуги и техническа помощ.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице проектантски услуги, инженерингови услуги и техническа помощ.

Включват се:

- услуги свързани с изграждане на архитектурния дизайн на градоустройствени и други проекти по благоустройството, планиране, проектиране;
- мониторинг при строителството на язовири, мостове, летища;
- проекти за завършено строителство и др.;
- земемерство, картография;
- тестване и сертификация на продукти, технически контрол.

Код 282

Преработка на отпадъци и пречистване на околната среда

Износ: Начислените услуги от местното лице към чуждестранни лица във връзка с преработка на отпадъци и пречистване на околната среда.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с преработка на отпадъци и пречистване на околната среда.

Включват се:

- услуги, свързани с преработка на радиоактивни и други отпадъци,
- премахване на замърсени почви, почистване на нефтени петна,
- обезвреждане на минни полета и възстановяване на почвата,
- обеззаразяване и пречистване както и всички услуги свързани с почистване или възстановяване на околната среда.

Код 283

Услуги, свързани със селското, горското стопанство, минодобива и преработващата промишленост

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица услуги във връзка със селското стопанство, горското стопанство, минодобива и преработващата промишленост.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка със селското стопанство, горското стопанство, минодобива и преработващата промишленост.

Включват се:

- земеделски услуги като осигуряване на земеделска техника с обслужващ персонал, прибиране на реколта, обработка на посеви, борба с вредители, отглеждане на животни;
- услуги свързани с горското стопанство, като лов, риболов;
- услуги в минната и добивната промишленост, като предоставяне на минни, нефтени и газови полета; сондиране, изграждане, ремонт и демонтаж на сондажно оборудване; изграждане на нефтени и газови кладенци; услуги съпътстващи вземане на проби от руди; проучване, минно инженерство и геоложки изследвания.

Код 284

Други бизнес услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица други бизнес услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице други бизнес услуги.

Включват се:

- дистрибуцията на електрическа енергия, вода, газ и други петролни продукти в случаите когато услугите могат да бъдат установени отделно от електро- преносните и тръбопроводните мрежи и др.
- услуги, свързани с назначаване на персонал,
- услуги свързани с охрана и разследвания;
- писмен и устен превод от и на чужд език,
- фотографски услуги, публикации;
- почистване на сгради;
- услуги свързани с недвижими имоти, както и всяка друга бизнес услуга, която не може да бъде класифицирана към някоя от вече споменатите бизнес услуги.

Код 285

Други услуги между свързани дружества

Износ: Начислените услуги от местното лице към свързани чуждестранни лица във връзка с услуги, които не могат да бъдат определени към нито един от другите видове бизнес услуги.

Внос: Начислените от свързани чуждестранни лица към местното лице услуги във връзка с услуги, които не могат да бъдат определени към нито един от другите видове бизнес услуги.

Включват се:

- начислените от едно свързано дружество (клон, филиал) към компанията “майка” или друго свързано дружество във връзка с управленски разходи (за планиране, организация и контрол);
- директно възстановяване на разходи направени от дъщерните дружества от фирмата “майка”;
- начислените режийни разноски между компании “майки” и техните клонове филиали и др. свързани дружества.

Не се включват:

- връщане на начислените дивиденди от компанията “майка”.

ЛИЧНИ, КУЛТУРНИ И ВЪЗСТАНОВИТЕЛНИ УСЛУГИ

Код 288

Аудиовизуални и сходни услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица аудиовизуални и сходни услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице аудиовизуални и сходни услуги.

Включват се:

- услуги свързани с производството на филми(на филмова лента, на видеокасети, дискове и/или предадени по електронен път);
- радио и телевизионни програми (предавания на живо или записани на технически носители) и музикални записи;
- такси за наемане на пространство, свързано с производството на аудиовизуални продукти;
- такси за права за разпространение (за телевизия, радио и филми) продавани на медиите за ограничен брой излъчвания в специфични области и достъп до кодирани телевизионни канали (като например услуги на кабелни оператори) ;
- хонорари на актьори, режисьори и продуценти на театрални и музикални продукции, спортни събития, циркове и др.
- покупко-продажба на филми, радио и телевизионни програми, записани музикални произведения, музикални композиции и ръкописи.

Не се включват:

- покупко-продажба на права за видеоразпространение на филми и телевизионни програми - те се включват по код 892 *Други авторски права и лицензионни такси.*

Код 895

Образователни услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица образователни услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице образователни услуги.

Включват се:

- таксите за обучение;
- услуги свързани със задочни образователни курсове по интернет;
- услуги предоставяни от чуждестранни преподаватели в страната на потребителя на образователната услуга.

Не се включват:

- начислените услуги (хотел, храна и др.) от пътуващи с цел обучение - те се включват по код 242 *Пътуване в чужбина във връзка с образование.*

Код 896

Здравни услуги

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица здравни услуги.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице здравни услуги.

Включват се:

- услуги предоставяни от чуждестранни лекари, медицински сестри и друг медицински персонал, в страната на потребителя на здравната услуга;
- услуги предоставяни от чуждестранни лекари, медицински сестри и друг медицински персонал, в страната на потребителя на здравната услуга;

Не се включват:

- разходите (за хотел, храна и др.) осъществени от пътуващи с цел лечение, те се включват в код 241 *Пътуване във връзка с ползване на здравни услуги*.

Код 897

Други лични услуги и услуги в сферата на културата и спорта

Износ: Начислените от местното лице към чуждестранни лица лични услуги и услуги в сферата на спорта.

Внос: Начислените от чуждестранни лица към местното лице лични услуги и услуги в сферата на спорта.

Включват се:

- услуги, свързани с културни събития, като посещения на музеи, библиотеки, архиви и др.;
- услуги, свързани със спортни събития, като трансфери по договори на спортисти и др.

Не се включват:

- разноските(храна, квартира, транспортни разходи) от пътуващите с цел обучение - те се включват в код 242 *Пътуване във връзка с образование*;
- разноските(храна, квартира, транспортни разходи) осъществени от пътуващи с цел лечение - те се включват в код 241 *Пътуване във връзка с ползване на здравни услуги*.

ПРАВИТЕЛСТВЕНИ УСЛУГИ

*Чуждестранните дипломатически и консулски представителства, международните организации, членовете на тези представителства и организации, техният персонал и обслужващите ги чуждестранни граждани и членовете на техните семейства, пребиваващите в Република България, са **чуждестранни лица** по смисъла на § 1, т. 3 на Допълнителната разпоредба на Валутния закон.*

Износ: Начислените услуги от местното лице на чуждестранни лица – посолства, консулства, международни организации и други.

Внос: Начислените услуги от чуждестранни посолства, консулства, международни организации и други към местното лице.

Код 292

Услуги предоставени на/от чуждестранни посолства

Включват се:

- всички услуги, начислени към/от посолства и консулства, които не могат да бъдат класифицирани към никоя от по-горе изброените групи икономически услуги.
- включват се предоставяне на офис консумативи, поддръжка на офиси, организиране на приеми и кетъринг услуги и други услуги предоставени на дипломати и персонала на консулски служби.
- таксите платени на посолства, консулства и др. както и сумите за издаване на визи и за други услуги и документи.

Код 293

Услуги предоставени на/от от военни подразделения и агенции

Включват се:

- всички услуги, начислени към/от военни подразделения и отбранителни агенции, които не могат да бъдат класифицирани към по-горе изброените групи икономически услуги.
- включват се предоставяне на: офис консумативи, поддръжка на офиси, организиране на приеми и кетъринг услуги и други услуги, предоставени на военни подразделения и агенции.
- услуги свързани със съвместни военни договори и умиротворителни сили.

Не се включват:

- Строителство на нови и съществуващи сгради и конструкции - те се включват в *Строителни услуги*.

Код 294

Други правителствени услуги

Включват се всички услуги, начислени към други правителствени звена, които не могат да бъдат класифицирани към по-горе изброените групи услуги.

ЗАПЛАТИ И КОМПЕНСАЦИИ

Код 310

Заплати и компенсации

Включват се на числените заплати, надници и други доходи от трудови възнаграждения, както и начислените вноски за социално и здравно осигуряване за сметка на работниците, когато трудовите отношения са **между местно и чуждестранно лице**.

Включват се:

- Начислени доходи за трудови възнаграждения, вноски за социално и здравно осигуряване на:
  - наетите от местното лице чуждестранни лица, които работят в страната по-малко от една година;
  - наетите в българските посолства чуждестранни лица, консулства и представителства в чужбина;
  - наетите от местното лице чуждестранни сезонни и погранични работници.
- от чуждестранни лица в полза на местни лица, които работят в чужбина по-малко от една година;
- от чуждестранни лица в полза на местни лица наети в чуждестранни посолства, консулства, военни бази, международни организации и представителства в страната;

Не се включват:

- заплати, надници и други доходи от трудови възнаграждения на чуждестранни емигранти, които пребивават в страната повече от една година. Когато тези операции са с местно лице, те не се отчитат.
- начислените данъци при трудови отношения между местно и чуждестранно лице. Те се включват в код 379 *Безвъзмездни плащания*.

БЕЗВЪЗМЕЗДНИ ПОСТЪПЛЕНИЯ И ПЛАЩАНИЯ

Код 379А

Безвъзмездни постъпления

Включват се:

Платените от чуждестранни лица печалби от лотарии, неустойки, такси за ангажимент, безвъзмездно прехвърляне на собственост върху нефинансов актив, опрощаване на дълг и други безвъзмездно получени средства от чужбина, получени дарения.

Код 379

Безвъзмездни плащания

Включват се:

Платените към чуждестранни лица дарения и помощи, членски вноски в международни организации, платени данъци и такси към чужбина, изплатени печалби на чуждестранни лица от лотарии, глоби и неустойки, такси за ангажимент, безвъзмездно прехвърляне на собственост върху нефинансов актив, опрощаване на дълг и други безвъзмездно предоставени средства.

Форма СПБ-12
Отчет за преки чуждестранни инвестиции в България

за

--	--	--	--

 тримесечие на

--

 година

I   II   III   IV

Тип на отчета:

--

първоначален
отчет

--

коригиращ
отчет

I. МЕСТНО ЛИЦЕ											
Наименование											
Номер по БУЛСТАТ/ЕИК <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>											
Адрес на управление											
Град/село: Пощенски код:											
Кв./ж.к. Улица:	№ вх./ап.										
Телефон: Факс:											
Електронна поща:											

КАПИТАЛ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО	Размер в началото на тримесечието (в хил. лв.)	Промяна през тримесечието			Размер в края на тримесечието (в хил. лв.)
		месец	увеличение	намаление	
Собствен капитал, общо					
в т.ч. I. Основен капитал					
- записан					
- невнесен					
- изкупени собствени акции					
II. Резерви					
Премии от емисии					
Резерв от последващи оценки на активите и пасивите					
Целеви резерви					
Други					
III. Финансов резултат					
Натрупана печалба (загуба) от минали години					
Текуща печалба (загуба)					

ТЕКУЩО ОПЕРАТИВНО ПРЕДСТАВЯНЕ (вижте указанията)					
---	--	--	--	--	--

II. ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИТОРИ, ПРИТЕЖАВАЩИ ПОНЕ 10% ОТ КАПИТАЛА НА МЕСТНОТО ЛИЦЕ							
Име на прекия чуждестранен инвеститор	Държава	Дял в основния капитал на местното лице					
		В началото на тримесечието (в хил. лв.)	месец	увеличение	намаление	В края на тримесечието (в хил. лв.)	Дял в %

МУЛТИНАЦИОНАЛНИ ВРЪЗКИ			
Преки чуждестранни инвеститори в местното лице		Краен контролиращ собственик на чуждестранните инвеститори	
Име на прекия чуждестранен инвеститор	Държава	Име на крайния контролиращ собственик	Държава

III. ДОХОД ЗА ПРЕКИТЕ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИТОРИ В МЕСТНОТО ЛИЦЕ					
Име на прекия чуждестранен инвеститор	Държава	Начислени (дължими) дивиденди		Изплатени дивиденди	
		месец	(в хиляди лв.)	месец	(в хиляди лв.)

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

СЪСТАВИЛ ОТЧЕТА:	
Име и фамилия:	Длъжност:
Телефон:	Факс:
Електронна поща:	Подпис и печат:
Дата:	

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-12

Отчет за преки чуждестранни инвестиции в България

(по образец към чл. 10а)

Обхват и структура

Българската народна банка събира тримесечно информация относно преките чуждестранни инвестиции в определените от нея местни лица чрез статистическа форма СПБ-12.

Отчетен период

Отчетният период е тримесечие. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответното тримесечие за съответната година.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетното тримесечие. Отчетът за четвъртото тримесечие на годината се представя в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

Данните в отчета следва да бъдат на база информация от счетоводната система, отразяваща капитала на предприятието, финансовия му резултат и начислените и изплатени дивиденди към преките чуждестранни инвеститори към края на съответното тримесечие. Отчетът се попълва в *хиляди* левове.

I. МЕСТНО ЛИЦЕ

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и електронна поща на местното предприятие, което има чуждестранно участие в капитала над 10%.

В частта **КАПИТАЛ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО** се отчитат размера и промяната в собствения капитал на предприятието по основните му елементи – основен капитал (записан, невнесен, изкупени собствени акции), резерви (премии от емисии, резерв от последващи оценки на активите и пасивите, целеви резерви и други) и финансов резултат (натрупана печалба (загуба) от минали години, текуща печалба (загуба)).

ТЕКУЩО ОПЕРАТИВНО ПРЕДСТАВЯНЕ е допълнителен показател, който се изчислява, като се взема стойността на статия текуща печалба (загуба) на предприятието и се изчиства от ефекта на:

- балансовата стойност на принудително отчуждените активи;
- балансовата стойност на отписаните активи и пасиви вследствие на природни и други бедствия;
- сумата на получените застрахователни обезщетения;
- сумата на преоценъчните резерви;
- сумата на конкретните положителни и отрицателни разлики при превалутиране на чуждестранна дейност;
- сумата на печалбите и загубите от преоценка на налични за продажба финансови активи.

II. ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИТОРИ

Пряк чуждестранен инвеститор е чуждестранно лице (предприятие или физическо лице), което придобива дълготраен интерес (10% или повече от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в българската икономика (напр. А е пряк инвеститор за В, според *Схемата на чуждестранните свързани лица* по-долу). За всеки отделен пряк чуждестранен инвеститор се посочва име, държавата на регистрация, дял в основния капитал на местното лице в началото и в края на отчетното тримесечие, промяната (увеличение/намаление) в дела и съответния месец, през който е настъпила, и процентният дял на съответния инвеститор в основния капитал към края на отчетното тримесечие.

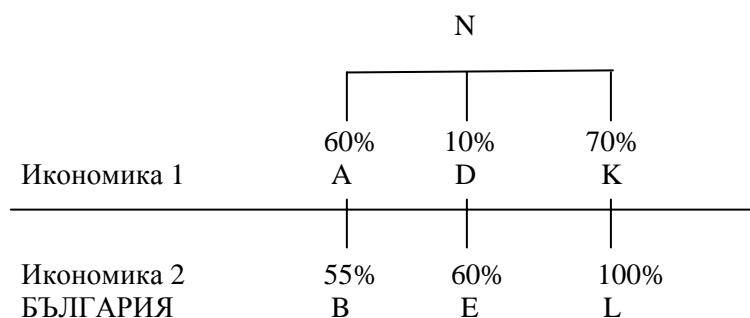
МУЛТИНАЦИОНАЛНИ ВРЪЗКИ

За всеки пряк чуждестранен инвеститор се посочват наименованието и държавата на седалище на крайния контролиращ собственик. **Краен контролиращ собственик** е предприятие или физическо лице, което контролира пряко или косвено повече от половината от правата на глас на акционерите или повече от половината от акциите и което не е контролирано от друго.

В мултинационални групи от предприятия, когато преките чуждестранни инвеститори в местното предприятие на свой ред са собственост на други инвеститор(и), те представляват непреки чуждестранни инвеститори в местното лице, в случаите когато:

- притежават над 50% от капитала на прекия чуждестранен инвеститор (напр. N е непряк инвеститор за В и L, защото упражнява контрол върху А и К според схемата), или
- притежават поне 10% от капитала на прекия чуждестранен инвеститор, а той притежава над 50% от капитала на местното лице (напр. N е непряк инвеститор в Е чрез D според схемата);

Схема на чуждестранни свързани лица

III. ДОХОД ЗА ПРЕКИТЕ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИТОРИ В МЕСТНОТО ЛИЦЕ

Посочва се размерът на начислените (дължимите) дивиденди от местното лице към преките инвеститори и съответният месец през който са начислени. Изплатените дивиденди се посочват чисти от данък, платен при източника. Ако дивидентите са начислени и изплатени през един и същи месец, тогава те се посочват само като изплатени.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Поставя се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

Форма СПБ-13

Отчет за структурата и дейността на предприятията извън Европейския съюз, контролирани от български предприятия

за година

Тип на отчета: първоначален отчет коригиращ отчет

I. МЕСТНО ЛИЦЕ		
Наименование		
Номер по БУЛСТАТ/ЕИК <input type="text"/>		
Адрес на управление		
Град/село:	Пощенски код:	
Кв./ж.к.	Улица:	№ вх./ап.
Телефон:	Факс:	
Електронна поща:		
Участие на <u>чуждестранни лица</u> в регистрирания капитал на местното лице в края на годината	Държава	Дял (%)
	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Държава на крайния контролиращ собственик		

II. ПРЕДПРИЯТИЕ В ЧУЖБИНА	
Номер на БНБ по декларация <input type="text"/>	от дата .....
Наименование	
Държава	
Участие на местното лице в регистрирания капитал на предприятието (в %)	
Код на отраслова класификация на предприятието в чужбина по НКИД 2003	

III. ПОКАЗАТЕЛИ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО В ЧУЖБИНА	Валута	Стойност (в единици)
01 Заети лица* (брой)		
02 Разходи за персонал		
03 Оборот**		
04 Добавена стойност по факторни разходи		
05 Брутни инвестиции в некраткосрочни материални активи		
06 Износ на стоки и услуги		
07 Внос на стоки и услуги		
08 по цени f.o.b.		
09 по цени c.i.f.		
10 Вътрешногрупов износ на стоки и услуги		
11 към предприятието-собственик		
12 към други предприятия от групата		
13 Вътрешногрупов внос на стоки и услуги		
14 от предприятието-собственик		
15 от други предприятия от групата		

* В случай, че не разполагате с данни за броя заети лица, посочете броя на наетите лица.

** В случай, че класификацията на икономическата дейност на предприятието в чужбина е от Раздел 65 се посочва "Производствена стойност", за Раздел 66, клас 66.02 се посочва "Общи пенсионни вноски", за останалите класове от Раздел 66 се посочва "Брутни записани премии".

Известно ми е, че за посочването на неверни данни нося отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.

СЪСТАВИЛ ОТЧЕТА:	
Име и фамилия:	Длъжност:
Телефон:	Факс:
Електронна поща:	Подпис и печат:
Дата:	

Електронният вариант на формата се намира на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, пл. "Княз Александър I" № 1, София 1000, www.bnb.bg
дирекция "Статистика", отдел "Платежен баланс и външен дълг", тел. (02) 9145 1523 (1964), факс (02) 980 2425 (6493)

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ФОРМА СПБ-13

Отчет за структурата и дейността на предприятията извън Европейския съюз,
контролирани от български предприятия

(по образец към чл. 10а)

Обхват

Местните юридически лица и еднолични търговци, декларирани пред Българската народна банка чуждестранна инвестиция по реда на чл. 6, ал. 1, т. 3 от Наредба № 27 на БНБ предоставят веднъж годишно информация чрез форма СПБ-13 за структурата и дейността на чуждестранните предприятия в държави извън Европейския съюз, в които притежават контролно участие.

За всяка декларирана в БНБ инвестиция се попълва отделен отчет.

Отчетен период

Отчетният период е година.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Отчетът се представя на БНБ в срок до срок до 30 юни на годината, следваща отчетната година. Срокът за предоставяне на отчетните форми за 2008 г. е 30 април 2010 г.

Формат

Задължително е използването на оригинални образци на отчета, които се публикуват на интернет страницата на БНБ, както и се предоставят на място в БНБ.

I. Местно лице

Посочват се наименованието, номерът по БУЛСТАТ/ЕИК, адрес на управление, телефонен номер, номер на факс и адрес на електронната поща на местното лице.

Посочва се делът на чуждестранно участие в капитала на местното юридическо лице в края на годината и държавата на седалище на чуждестранният инвеститор.

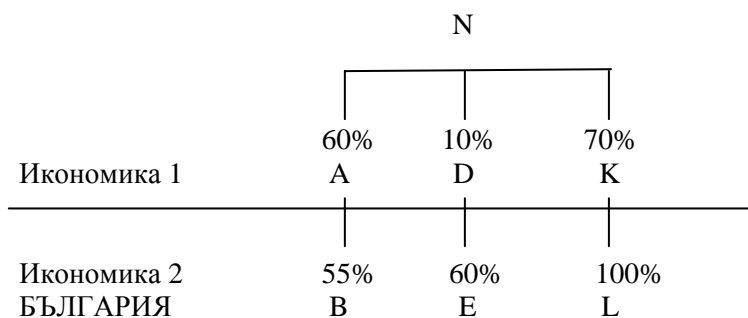
Посочва се държавата, в която се намира седалището на крайният контролиращ собственик, включително България.

Краен контролиращ собственик е предприятие или физическо лице, което контролира пряко или косвено повече от половината от правата на глас на акционерите или повече от половината от акциите и което не е контролирано от друго.

Например предприятие N е краен контролиращ собственик за B, E и L, защото упражнява пряк контрол върху A и K (притежава над 50% от капитала им) и непряк контрол върху E (притежава поне 10% от капитала на прекия чуждестранен инвеститор D, а той притежава над 50% от капитала на местното лице) според *Схемата на чуждестранните свързани лица* по-долу.

Пряк чуждестранен инвеститор е чуждестранно лице (предприятие или физическо лице), което придобива дълготраен интерес (10% или повече от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в българската икономика.

Схема на чуждестранни свързани лица

II. Предприятие в чужбина

Посочват се номерът на инвестицията в БНБ по декларация Форма СПБ-3. Посочва се наименованието и държавата на регистрацията на предприятието в чужбина, процентният дял на местното лице в капитала на предприятието в чужбина към края на отчетната година и отрасловата му класификация (по КИД 2008).

III. Показатели на предприятието в чужбина

В полето „Валута” се посочва буквеният код по ISO 4217 на валутата, в която е представен отчетът. Стойността на показателите се посочва в **единици** от избраната валута.

Брой заети лица - Посочва се средногодишния брой заети лица. Броят заети лица се определя като общият брой лица, които работят в предприятието в чужбина (включително работещите собственици, партньори, които постоянно работят в единицата и неплатени работещи в нея членове на семейството), както и лица, които работят извън единицата, които принадлежат към нея и получават възнаграждение от нея (например търговски представители, персонал по доставките, екипи за ремонт и поддръжка). Той включва лица, които отсъстват за кратък период от време (например отпуск по болест, платен отпуск или специален отпуск) и тези, които са в стачка, но не и тези, които отсъстват за неопределен период от време. Включват се и работниците на непълнен работен ден, които се третираат като такива съгласно законодателството на държавата в която се намира предприятието в чужбина, и които присъстват във ведомостта, както и сезонните работници, стажантите и надомните работници, фигуриращи във ведомостта. Броят заети лица изключва работната ръка, предоставена от други предприятия, лица, които извършват ремонтни дейности и поддръжка в предприятието от името на други предприятия, както и тези, които отбиват задължителна военна служба.

В случай, че не разполагате с данни за броя заети лица, посочете броя на наетите лица.

Разходи за персонал - Разходите за персонал се определят като общото брутно възнаграждение в пари или в натура, което се плаща от работодателя на работник или служител (постоянни и временни работници и служители, както и надомни работници) срещу работа, извършена по време на отчетния период. Разходите за персонал включват и задължителните и доброволни социално осигурителни вноски на работодателя. Включва се цялото възнаграждение, изплатено през отчетния период, независимо дали то е платено на базата на работни часове, резултати или на бройка, и дали се изплаща редовно или не. Включват се и всички надбавки, премии, допълнителни възнаграждения, 13-та заплата (и подобни фиксирани премии), обезщетение при уволнение, при настаняване, възстановяване на транспортни разходи, дневни и семейни надбавки, комисионни, възнаграждение за участие в заседания, надбавки за извънреден труд, за нощна смяна и т.н., както и данъци, социално-осигурителни осигуровки и други суми, дължими от работниците и служителите, които са удържани при източника от работодателите.

Включват се и разходите за социални осигуровки за работодателя, като пенсионни осигуровки, здравни осигуровки, осигуровки по майчинство, инвалидност, безработица, трудови

злополуки и заболявания, семейни надбавки, както и други суми. Тези разходи се включват независимо дали са по статут, колективно договорени, по договор или доброволни по своето естество.

В разходите за персонала не се включват плащания на агенции за набиране на персонал.

Връзка с отчетите на предприятието и изчисление:

Разходи за персонал могат да бъдат изчислени от сметки със следните наименования:

- Разходи за персонал (Personnel costs), които представляват сумата от сметки с наименования Надници и заплати (Wages and salaries) и Разходи за социални осигуровки (Employer's social security costs).

Оборот - Оборътът представлява общите суми, фактурирани от предприятието в чужбина през отчетния период и това съответства на продажбите на стоки и услуги, предоставяни на трети страни. Оборътът включва всички мита и данъци върху стоките и услугите, фактурирани от предприятието в чужбина, с изключение на данък добавена стойност, фактуриран от предприятието директно на неговия клиент и други подобни приспадащи се данъци, пряко свързани с оборота. Той включва и други финансови тежести (транспортиране, опаковане и други) прехвърлени на клиента, дори когато тези финансови тежести са изброени поотделно във фактурата. Намалението на цените, отбив от цената и обезценяването, както и стойността на върнатата опаковка трябва да бъде приспадната.

Приходът, класифициран като друг приход от основна дейност, финансовите приходи и извънредните приходи по сметките на предприятието се изключват от оборота. Оперативни субсидии, получени от публични власти или институции на Европейския съюз също се изключват.

Връзка с отчетите на предприятието:

Оборотът, така както е определен по-горе за статистически цели, включва счетоводното наименование „Нетен оборот“ (Net turnover).

В случай, че класификацията на икономическата дейност на предприятието в чужбина е от раздел *Финансово посредничество, без застраховане и осигуряване чрез самостоятелни фондове* вместо „Оборот“ се посочва „Производствена стойност“.

Производствена стойност се изчислява като:

Лихви за получаване и подобен приход

– дължими лихви и подобни такси,

+ комисионни за получаване,

+ доход от акции и други ценни книжа с променлив доход,

+ нетна печалба или нетна загуба от финансови операции,

+ други приходи от основна дейност.

В случай, че класификацията на икономическата дейност на предприятието в чужбина е от раздел *Застрахователна дейност и дейност на самостоятелни осигурителни фондове, без задължителното обществено осигуряване* се посочва „Брутни записани премии“.

В случай, че класификацията на икономическата дейност на предприятието в чужбина е от клас *Дейност на самостоятелни осигурителни фондове* в графата за оборот се посочва „Общи пенсионни вноски“. Тази характеристика включва изцяло пенсионните вноски, дължими в рамките на отчетния период по пенсионните договори, като например всички задължителни вноски, другите редовни вноски, допълнителни доброволни вноски, входящите трансфери и другите вноски.

Добавена стойност по факторни разходи - Добавената стойност по факторни разходи е брутният приход от основните дейности след корекцията за оперативните субсидии и косвените данъци. Тя може да бъде изчислена от оборота плюс капитализираното производство, плюс друг оперативен приход, плюс или минус измененията в складовите наличности, минус покупките на стоки и услуги, минус други данъци върху продуктите, които са свързани с оборота, но не се приспадат, минус митата и данъците, свързани с производството. Приходи и разходи, класифицирани като финансови или извънредни във фирмените сметки се изключват.

Капитализирано производство включва производството за собствена сметка на всички активи, които се запазват от техния производител като инвестиция. Последното включва производството на некрототрайни активи (сгради и други), както и нематериални активи (разработване на софтуер и други).

Добавената стойност по факторни разходи се изчислява „бруто“, тъй като не се изваждат корекциите на стойността (такива като амортизации).

Връзка с отчетите на предприятието:

Добавената стойност по факторни разходи може да се изчисли пряко от счетоводните сметки със следните наименования:

- нетен оборот (Net turnover),
- изменение в складовите запаси на стоки и незавършено производство (Variation of stocks of finished goods and work in progress),
- работа, извършвана от предприятието за собствени цели и капитализирана (Work performed by the undertaking for its own purposes and capitalized),
- суровини и консумативи (Raw materials and consumables),
- други външни такси (Other external charges),
- други такси свързани с основната дейност (Other operating charges),
- друг приход от основна дейност (Other operating income).

Изчисление на Добавена стойност по факторни разходи:

Оборот

- +/- изменение в складовите наличности на стоки и услуги,
- + капитализирано производство,
- + друг приход от основната дейност,
- покупки на стоки и услуги,
- други данъци върху продукти, които са свързани с оборота, но не са приспадащи се,
- мита и данъци, свързани с производството.

Брутни инвестиции в некрототрайни материални активи - Брутните инвестиции в некрототрайни материални активи представляват инвестициите във всички некрототрайни материални активи през отчетния период.

Включват се новите и съществуващите некрототрайни материални активи, независимо дали са закупени от трети страни или са произведени за собствена употреба (т.е. капитализирано производство на материални активи), които могат да бъдат използвани повече от една година, включително непроизведени материални активи, такива като земя. Прагът за продължителността на използване на вещь, която може да бъде капитализирана, може да се увеличи според практиката на водене на счетоводство на компанията, когато тази практика изисква по-голяма продължителност на ползване от едногодишния праг, посочен по-горе.

Всички инвестиции се остойностяват преди (т.е. бруто на) корекцията на стойността и преди изваждането на прихода от разполагаемите средства. Закупените активи се остойностяват на покупната цена, т.е. включени са такси за транспорт и инсталиране, такси, данъци и други разходи за прехвърляне на собствеността. Материални активи собствено производство се остойностяват по производствената цена. Активи, придобити чрез реструктуриране (например сливания, поглъщане, прекратявания, разделяне,) се изключват. Покупки на малки инструменти, които не са

капитализирани, се включват под текущи разходи. Включени са и всички допълнения, изменения, подобрения и обновлениа, които удължават продължителността на нормално ползване или увеличават производствения капацитет на средствата за производство. Текущите разходи за поддържане се изключват, както и стойността и текущите разходи за средства за производство, използвани по договори за наем и договори за лизинг. Инвестиции в нематериални и финансови активи се изключват.

Връзка с отчетите на предприятието:

Инвестициите не се записват в баланса. Въпреки това, придобиването, прехвърлянето и трансфера на некроткотрайни материални активи, както и промяната на стойността на им са показани в пояснителните сведения или приложенията към балансовия отчет.

Изчисление на Брутни инвестиции в некроткотрайни материални активи:

За целите на настоящото проучване брутните инвестиции в некроткотрайни материални активи са:

- Брутни инвестиции в земя
- + брутни инвестиции в съществуващи сгради и конструкции
- + брутни инвестиции в строителство и реконструкция на сгради
- + брутни инвестиции в машини и оборудване

Износ и внос на стоки и услуги - Износът и вносът на стоки и услуги включва операции със стоки и услуги (продажби, бартерни сделки, дарения или помощи) на предприятието в чужбина с останалия свят, включително с България.

Вносът и износът на стоки възниква, когато има смяна на собствеността на стоки между резиденти и нерезиденти (независимо от това дали се извършва съответстващо физическо преместване на стоки през границите).

Вносът и износът може да се извършва директно от предприятието в чужбина или индиректно, посредством посреднически фирми (например търговци на едро, които са резиденти в икономиката на предприятието в чужбина и действат от негово име. В този случай, няма смяна на собствеността на стоките и услугите между предприятието в чужбина и посредническите фирми).

Вносът и износът следва да се оценяват по пазарни цени, които се определят като се използват същите критерии като тези за изчисление на оборота. Вносът и износът на стоки се отчита франко границата на държавата износител (f.o.b.).

Тази цена включва:

Стойността на стоките;

+ съответните транспортни и дистрибуторски услуги до тази точка на границата, включително разходите за натоварване на транспортно средство за последващо транспортиране

+ всички такси минус субсидии върху изнасяните стоки

В случай, че не можете да определите вноса по цени f.o.b, следва да посочите вноса по цени c.i.f.

Услугите се оценяват по пазарни цени.

Вътрешногрупов износ и внос на стоки и услуги - Вътрешногруповият износ и внос на стоки и услуги включва износа и вноса, осъществяван между предприятието в чужбина от една страна и от друга страна българското предприятие – собственик и всички предприятия, които се контролират директно или индиректно от българското предприятие – собственик.

Посочва се информация за лицето, съставило отчета, което полага и собственоръчен подпис. Поставя се печат на местното лице или печат на лицето, упълномощено да представи отчета пред БНБ.

Указания за попълване на форма ДЦК

Справка за ДЦК, притежавани от местни и чуждестранни инвеститори

(по образец към чл. чл. 10а)

Обхват

С Форма ДЦК първичните дилъри отчитат пред БНБ емитираните на националния финансов пазар държавни ценни книжа в левове и чуждестранна валута. Формата включва информация за позиции и/или сделки (трансакции) на местни и чуждестранни инвеститори в ДЦК. Отчитат се сделките с държавни ценни книжа между две местни лица, местно и чуждестранно лице, както и между две чуждестранни лица.

Извън обхвата на формата са операции по репо-сделките.

Отчетен период

Отчетният период е тримесечие. Отбелязва се (с X) полето, отговарящо на съответното тримесечие за съответната година.

Тип на отчета

Типът на отчета може да бъде *първоначален отчет* или *коригиращ отчет*. Отбелязва се съответния тип.

Срок за представяне на отчета

Отчетът се представя на БНБ в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетния месец.

Формат

Задължително е използването на оригинален образец на отчета, който се публикува на интернет страницата на БНБ.

Във формата информацията се представя по емисия и по институционален сектор (за местните лица) или държава на инвеститора(за чуждестранните лица), т.е. данните за операциите и/или позициите на един сектор/страна по една емисия (ISIN код) се посочват на един ред. Изключение са само безвъзмездните сделки – трансфери. Така например, ако в една емисия са инвестирали по един или няколко инвеститора от сектор *Нефинансови предприятия* и сектор *Домакинства*, както и 10 чуждестранни инвеститора от 5 различни страни, данните за тази емисия се представят на 7 реда, по един за всеки резидентен институционален сектор и по един за чуждестранните инвеститори от всяка страна.

Безвъзмездните сделки (трансфери) са свързани с прехвърляне на ДЦК без насрещно заплащане и се посочват на отделен ред само по номинал. По този начин се посочва включително прехвърлянето на ДЦК, притежавани от един клиент, от един първичен дилър към друг.

Попълването на формата се извършва, както следва:

Колона 2. Код на емисията - ISIN код.

Колона 3. Валута - Данните следва да са в единици оригинална валута за съответната емисията ценни книжа. Посочва се трибуквен код по ISO 4217 на валутата.

Колона 4. Оригинален матуритет – посочва се код 1, ако ценната книга е дългосрочна (срок от датата на емитиране до датата на падежа над 1 година) и код 2 за краткосрочните (срок от датата на емитиране до датата на падежа под 1 година включително) ценни книжа.

Колона 5. Институционален сектор на инвеститора

Посочва се един от изброените сектори:

- S11 - Нефинансови предприятия (фирми)
- S121 – Централна банка (Българска народна банка)
- S1221 – Други парично-финансови предприятия – търговски банки
- S1222 – Други парично-финансови предприятия – дружества за електронни пари и фондове на паричния пазар
  - S1231 – Други финансови посредници - инвестиционни посредници
  - S1232 - Други финансови посредници - факторингови и лизингови компании, финансови и заложни къщи, инвестиционни дружества, дружества със специална инвестиционна дейност, договорни и взаимни фондове, дилъри на ценни книжа или деривати за собствена сметка, фондове за рисков капитал. Изключват се инвестиционните посредници, застрахователните компании и пенсионните фондове.
- S124 - Финансови предприятия, ангажирани със спомагателни финансови дейности (брокери, обменни бюра, управляващи дружества, фондови борси)
  - S1251 - Застрахователни и презастрахователни компании
  - S1252 - Пенсионни фондове
  - S1311 - Централно правителство (министерства, правителствени агенции и други)
  - S1313 - Местно правителство (местни органи на управление, институции контролирани и финансирани от местната власт)
  - S1314 - Социално – осигурителни фондове (Национален осигурителен институт и фондовете към него, Здравноосигурителна каса)
  - S14 - Домакинства
  - S15 - Нетърговски организации, обслужващи домакинствата (асоциации на потребителите, синдикални, политически, религиозни и благотворителни организации)
  - S2 – Останал свят – чуждестранни физически и юридически лица.

Колона 6. Държава на инвеститора - държавата, в която инвеститорът е регистриран, оперира и има постоянен икономически интерес. В случай, че инвеститорът е международна организация, се посочва “XXX”, а не държавата, в която се намира седалището на организацията. Регистрираните клонове на чуждестранни лица в страната се считат за местни лица.

Колона 7. Позиция на инвеститора в края на предходния отчетен период (общ номинал) - общият номинал на ДЦК, притежавани от местни и чуждестранни инвеститори към края на периода, предхождащ отчетния. Сумата в тази колона следва да е равна на сумата от *колона 16 Позиция на инвеститора в края на отчетния период (общ номинал)* на справката за предходния отчетен период.

Колона 8. Закупени ДЦК (общ номинал) - общият номинал на ДЦК, закупени от местни и чуждестранни инвеститори през отчетния период.

Колона 9. Закупени ДЦК (по цена на придобиване) - общата, фактически платена през отчетния период мръсна стойност (включваща натрупаните лихви) на ДЦК, закупени от местни и чуждестранни инвеститори през отчетния период, по цена на придобиване. Тази стойност не следва да включва разходите за сделката – платени такси, комисионни и др.

Колона 10. Продадени ДЦК (общ номинал) - общият номинал на ДЦК, продадени от местни и чуждестранни инвеститори през отчетния период.

Колона 11. Продадени ДЦК (по продажна цена) – общата, фактически получена през отчетния период мръсна стойност (включваща натрупаните лихви) на ДЦК, продадени от местни и чуждестранни лица през отчетния период, по продажна цена. Тази стойност не следва да включва разходите за сделката – платени такси, комисионни и др.

Колона 12. Обратно изкупени ДЦК (общ номинал) - общият номинал на ДЦК, държани от местни и чуждестранни инвеститори, които са обратно изкупени преди падежа през отчетния период.

Колона 13. Обратно изкупени ДЦК (по цена на изкупуване) – общата мръсна стойност по цена на изкупуване на ДЦК, държани от местни и чуждестранни инвеститори, които са обратно изкупени преди падежа през отчетния период. Тази стойност не следва да включва разходите за сделката.

Колонa 14. Падежирани ДЦК (общ номинал) - общият номинал на падежираните през отчетния период ДЦК, притежавани от местни и чуждестранни инвеститори.

Колонa 15. Падежирани ДЦК (получени парични средства на падежа) – общата стойност на получените парични средства (включително лихви, ако има такива) по падежираните през отчетния период ДЦК, притежавани от местни и чуждестранни инвеститори.

Колонa 16. Позиция на инвеститора в края на отчетния период (общ номинал) - общият номинал на ДЦК, притежавани от местни и чуждестранни инвеститори към края на отчетния период.

Формата се попълва и изпраща в БНБ, без да се нарушава защитата ѝ. В случай, че редовете в нея са недостатъчни, тя се копира в същия файл с *Edit/Move or Copy Sheet*, също без да се нарушава защитата ѝ.